

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

KETVIRTADIENIS – THURSDAY, GRUODŽIO – DECEMBER 31, 2009 • Vol. C Nr. 247 Kaina 75 c.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 12-30-09

PERIODICALS

Lietuvoje baigiasi branduolinės energetikos era

Vilnius, gruodžio 30 d. (ELTA) – Šiandien, paskutinės šių metų dienos 11 val. vak., bus sustabdyta Ignalinos atominė elektrinė (IAE). Vykdydama stojimo į Europos Sąjungą sutarties įsipareigojimus Lietuva atsisakys daugiau kaip du dešimtmečius veikusios vienintelės Baltijos šalyse branduolinės jėgainės, kurios reaktorius įrašytas į Guinness rekordų knygą kaip pats didžiausias pasaulyje. Be to, uždarius elektrinę, Lietuvoje baigsis ir pigios elektros energijos laikai.

IAE buvo pradėta statyti 1975 m. Nors buvo suplanuoti keturi reaktoriai, elektrinėje buvo pastatyti tik du. Pirmasis pradėjo veikti 1984 m., antrasis – 1987 m. Pirmąjį jėgainės reaktorių Lietuva sustabdė 2004 m., antrasis istorija virs vėlų šio ketvirtadienio vakarą.

Uždarius atominę elektrinę, pradės veikti elektros birža „BaltPool“, kurioje elektros kaina formuosis pagal naują – ribinės kainos skaičiavi-

mo metodą. Iki šiol Lietuvoje elektros aukcione buvo taikomas svertinio vidurkio kainos skaičiavimo metodas, tačiau jis tinkamas tik tol, kol rinkoje yra vyraujantis, pigus ir reguliuojamas elektros gamintojas – Ignalinos AE.

2010 m. planuojamas Lietuvos elektros energijos poreikis yra apie 9,1 mlrd. kilovatvalandžių (kWh). Numatyta, kad iki 3 mlrd. kWh kitąmet pagamins Lietuvos elektrinė, 0,35 mlrd. kWh – atsinaujinantys šaltiniai (hidroelektrinės, vėjo jėgainės), iki 1,15 mlrd. kWh – šalies šiluminės elektrinės.

Likus dienai iki Ignalinos atominės elektrinės (AE) uždarymo, trečiadienį įjungti du 300 megavatų galios Lietuvos elektrinės Elektrėnuose blokai. Apie 35 proc. Lietuvai reikalingos elektros energijos rinkos sąlygomis bus perkama iš Estijos, Latvijos, Skandinavijos, Ukrainos, Rusijos, Baltarusijos ir Lietuvos gamintojų.

Šeštadienį — priedas *Kultūra*.

Tiesa, ir premjeras Andrius Kubilius pripažįsta, kad perkant elektros energiją iš Ukrainos per Baltarusiją gali kilti problemų dėl Rusijos noro turėti įtakos Lietuvos energetikos sektoriuje.

Nukelta į 6 psl.

2009 metais Lietuva sėkmingai siekė užsienio politikos tikslų

Vilnius, gruodžio 30 d. (Bernardinai.lt) – Premjeras Andrius Kubilius mano, jog Lietuva 2009 metais sėkmingai siekė savo užsienio politikos tikslų. Vyriausybės vadovas, paklaustas, ar užsienio reikalų ministras Vygaudas Ušackas atliko „namų darbus“ gindamas Lietuvos vežėjų ir pramonininkų interesus, sakė, jog URM vadovas kaip ir kiti ministrai „ieško sprendimų, jei yra kokių nors

problemų”.

„Vyriausybė paskutiniame posėdyje priėmė sprendimą padėti tiems vežėjams, kurie šalo prie Latvijos sienos. Visi kiti dalykai, diskusijos dėl užsienio politikos yra įdomios, bet, mano įsitikinimu, Lietuva tikrai pakankamai sėkmingai per visus šiuos metus siekė savo užsibrėžtų tikslų”, – sakė A. Kubilius.

A. Kubilius teigė nieko nežinan-

tis apie Seimo pirmininkė Irenos Degutienės prašymą V. Ušackui paaiškinti, kokių konkrečių veiksmų ginant Lietuvos vežėjų ir pieno produkcijos gamintojų interesus ėmėsi jo vadovaujama ministerija.

Rusija jau kurį laiką neleidžia į šią šalį įvežti pieno produktų „Rokiškio sūrio” imonei ir „Marijampolės pieno konservams”, neseniai dėl esą pakartotinių pažeidimų iš importuo-

tojų sąrašo išbraukė „Agrovet” ir pieno perdirbimo bendrovės „Pieno žvaigždės” imonę Pasvalio sūrinę.

Pastarąsias kelias savaites dėl sugriežtintos Latvijos vežėjų patikros ilgose eilėse Latvijos ir Rusijos pasienyje buvo įstrigę šimtai Lietuvos vežėjų. Anksčiau šiais metais dėl esą padažnėjusių pažeidimų sugriežtinti reikalavimai, taikyti ir Lietuvos vežėjams.

Algirdas Šemeta neatmeta BVP augimo galimybes

Premjeras Andrius Kubilius (d.) susitiko su ES komisaru Algirdu Šemeta. **Dainiaus Labučio** nuotr.

Vilnius, gruodžio 30 d. (ELTA) – Jau kadenciją baigiančios ir naujosios Europos Komisijos narys Algirdas Šemeta sako, kad Europos Komisijos sudaromos prognozės Lietuvai gali gerėti, ir neatmeta galimybes, jog šalies bendrasis vidaus produktas (BVP) augs.

„Jeigu žiūrėsime į ekonomikos

pokyčius per paskutiniuosius du ketvirčius, mano supratimu, yra pagrindo manyti, kad ekonomika kitais metais galėtų atrodyti geriau, nei buvo numatyta anksčiau. Koks bus pagerėjimas, turėtų pasakyti specialistai”, – teigė A. Šemeta trečiadienį po susitikimo su premjeru Andriumi Kubiliu-

Eurokomisaras sako neatmetantis galimybes, kad kitąmet BVP gali išaugti. Daugiausia kritikos Europos Komisijos narys Lietuvos Vyriausybei pažėrė dėl ekonomikos skatinimo, kuris esą suveikė ne taip sparčiai, kaip tikėtasi, taip pat pažymėjo, kad Lietuva galėtų dar labiau pasistengti ES struktūrinių fondų įsisavinimo srityje, nors pagal tai mes ES ir pirmaujame.

A. Šemeta taip pat paragino Vyriausybę dar pasistengti mažinant suvaržymus verslui, nors, jo pastebėjimais, šioje srityje ir šiemet buvo nemažai nuveikta.

Premjeras A. Kubilius, išklausęs pagyrimus ir kritiką, paragino į viską žvelgti ne vien iš savo varpinės, esą pažvelgus plačiau ir vertinimai būtų teigiami.

Jau kadenciją baigiančioje Europos Komisijoje A. Šemeta kurį laiką buvo atsakingas už biudžetą ir finansinį programavimą, kitoje kadencijoje jam patikėtas audito, mokesčių ir muitų komisaro portfelis.

Šiame numeryje:

- Telkiniuose. Sniegas neatbaidė nuo NY Kūčių šventės. Apie neišgirstą koncertą Los Angeles, CA (p. 2)
- Atsinaujinančios energijos ištekliai (p. 3, 8)
- B. Nainio skiltis (p. 3)
- „Draugo” lietuviukai (p. 4)
- Savuosius sujungusi šiluma Madison, WI (p. 5)
- Šeimininkės patarimai (p. 8)
- Atsiminimai (142) (p. 9)
- D. Britanijos lietuvių visuomeninių pagrindų formavimasis (III) (p. 11)

Valiutų santykis
1 USD — 2.40 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Iki Naujųjų metų belikus vos porai dienų, naujienų agentūros „Elta“ kalbinti Lietuvos Seimo nariai įsitikinę, jog 2010-aisiais krizės ir depresijos bus mažiau, sunkumai praeis, o metų pabaigoje turėtų būti šviesiau. Lietuvos žmonėms parlamentari linki turėti vilties, sugrįžti prie džiaugsmo ir noro gyventi ir dirbti. Viso to pastebimai trūksta „Reuters“ korespondento straipsnyje, gruodžio 27 d. perspausdintame „The Washington Post“. N. Adomaičio kalbinami žmonės neslepia savo niūrių nuotaikų dėl savo ir visos šalies ateities. Purnuškių kaimo gyventojas įsitikinęs, jog „Tai pati blogiausia, bet kada Lietuvą ištikusi krizė. Žmonės turės arba emigruoti, arba eiti vogti“. Ne daugiau optimizmo turi ir miestiečiai. Architektas A. Kaušpėdas, pastebėjęs apie nekokią verslo padėtį, siūlo geresnių galimybių ieškoti... Afrikoje.
Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiamo. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA

(metams kasdiena, paskelbta) \$250.00 JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klasė: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis Oro paštu

Metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00 | Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00 | Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė – Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

LIETUVIŲ TELKINIAI

NEW YORK, NY

Sniegas neatbaidė nuo tradicinės Kūčių šventės

FAUSTINA ŠINKŪNIENĖ

Gausiai iškritęs sniegas New York mieste ir kaimyninėse valstijose neišgąsdino tų, kurie vyko į Kūčių šventę, kasmet rengiamą trijų NY organizacijų: Apreiškimo parapijos, NY Maironio mokyklos ir LSS skautų.

Į elegantiškai išpuoštą Mt. Carmel parapijos salę rinkosi ir maži, ir dideli. Nesitikėjo rengėjai sulaukti tokio gausaus svečių būrio. Susėdus visiems prie stalų, šventė prasidėjo.

Ak, koks paslaptingas Kūčių vakaras, kada šviesomis suspindi Kalėdinė eglutė ir visa šeima susirenka prie motinos paruošto Kūčių stalo. Šiais žodžiais savo įžanginį sveikinimo žodį pradėjo renginio vedančioji, NY Maironio mokyklos vedėja Faustina Šinkūnienė, tuo pačiu palinkėdama visiems šeimyninės ramybės, pagarbos vienas kitam, sveikų ir kūrybingų metų.

Tyliai skambant šventinės muzikos garsams, ant stalų buvo uždegtos

Kalėdų senelis dalija dovanėles.

Kalėdinės žvakutės. Invokaciją sukalbėjo ir visus su švente pasveikino kun. V. Volertas. Nuoširdžius ir šiltus sveikinimo žodžius šv. Kalėdų išvakarėse gausiai susirinkusiems tarė ir LR generalinis konsulas NY, ambasadorius Jonas Paslauskas. Buvo per-

skaitytas sveikinimas, gautas iš JAV Švietimo tarybos.

Toliau sekė maironiečių paruošta kalėdinė programėlė. Gaila, kad dėl gamtos išdaigų negalėjo atvykti pagrindiniai programos dalyviai. Tačiau iš sudėtingos padėties buvo rasta išeitis: juos pakeitė kiti dalyviai, ir programėlė buvo parodyta. Jų pastangos buvo įvertintos gausiais svečių plojimais.

Išradingos šeimininkės tuoj po programos pakvietė visus pasivaišinti tradiciniais Kūčių valgiais. Nuo maitos gausumo ir įvairumo tiesiog akys raibo – nežinojai, net ką čia įsidėti į lėkštę. Visko norėjosi paragauti.

Netrukus buvo paskelbta žinia, kad kažkas matė Kalėdų senelį, važinėjantį netoliese. Ir netrukus dideliame vaikų džiaugsmui Kalėdų senelis su rogėmis, traukiamomis elniukų, įvažiavo į salę, kurioje jo laukė didžiulis būrys vaikų. Vaikai Kalėdų seneliui ir eiles deklamavo, ir dainas dainavo. Išdalijęs didžiulį maišą dovanų, Kalėdų senelis išvykdamas palinkėjo visiems gražių švenčių ir pažadėjo kitais metais vėl atsilankyti.

NY Maironio mokyklos mokiniai atlieka programėlę.

Jūratės Žukauskienės nuotr.

LOS ANGELES, CA

Apie neišgirstą koncertą

PRANAS VISVYDAS

Neišgirdau, kadangi nepatekau į vidų. Nepaisant odisejiškų pastangų, nesuradau pastato numerio. Štai adresas: 216 North Boulevard, Glendale, CA, Alex teatras meno pramogų centre. Aiškiau ir būti negali. Taip buvo nurodoma atsiųstame kvietime su antrašte „Tis The Season“.

Turbūt pati judriausia Glendale miesto dalis, perpildyta verslo. Automobilai griūna vieni ant kitų. Kamšatis. Dar prieškalėdinio pirkimo sekmadienis – gruodžio 13 d. (negeras skaičius). Sutemo. Truputį lynojo. Pradžia 5 val. p.p. Šiek tiek vėlavau, nes prieš tai atsisveikinau su mielu kaimynu Gedimynu Šulcu, nelaimingu būdu staiga numirusiu. Šaunus, energingas vyras – ir štai Mišios palengvinti jo kelionę į dausas.

Dar buvo laiko nuvažiuoti į tą jau kelintas mėnuo reklamuojamą koncertą. Ten prie ukrainiečių tautinio choro „Kobzar“ prisijungs Šv. Kazimiero parapijos lietuvių choras. Jiems gros Los Angeles daktarų sim-

foninis orkestras, kuris pirmoje dalyje atliks savo programą. Giesmės skambės anglų, lietuvių, ukrainiečių kalbomis. Gražu šitaip broliškai išgyventi gruodžio prieškalėdinį sekmadienio vakarą. Turiu pasakyti, po gydytojų darnaus grojimo visada pasijuntų žymiai buklešnis. Tokių orkestrų yra ir kitur.

Todėl, kad ir kelias minutes vėluodamas, ryžausi man visai svetimame Glendale vidumiestyje surasti Alex teatrą. Atsidūriau reikiamame kvartale, tačiau numerio 216 N nebuvo. Reikės teirautis. Laimei, suradau vietą automobiliui pastatyti laikinai. Mačiau numerį 220 ir 212, bet niekur 216. Ėjau į 212 numerio ilgą apšviestą moterų kosmetikos saloną. Paklausiau ten esančių kelių mandagių kinių moterų, kur yra 216 ir Alex teatras. Nė viena nežinojo. Dar dairiausi. Tada nuskubėjau prie savo „Tojotos“ – reikės jai surasti pastovesnę vietą. Bet kur? Apie tai minėtame kvietime nebuvo nė žodeliu užsiminta. O mašinos pastatymas šiais laikais judriuose miestuose yra

gyvybiškas dalykas.

Tada pastebėjau, kad Glendale uolūs tvarkdariai jau buvo suskubę už mano lango valytuvo užkišti žalią vokelį – su nuoroda lapiūkštyje „meter expired“. 41 dolerių pražanga už kelių minučių stovėjimo prailginimą. Nieko baisaus, nors ir pikta. Gera dar, kad nenuvilko.

Visos mano broliškos godos bematant išgaravo. Nutariau sugrįžti į savo daugmaž saugų Santa Monikos kaimą. Čia visas muzikos auditorijas supa talpios automobilių statymo vietos. Vėliau prieš miegą išdrožiau pamokslą sau, pagrįstą priežodžiu – „Vienas visko neapžiosi“. Galėjau gi anksčiau surasti minutę kitą laiko ir dėl informacijos paskambinti ponui Vytui Kebliui ar poniai Danutei Giedraitienei. Pasitikslinkti. Jų pavardės su telefonais buvo nurodytos tame lape. Juk jie stengiasi pajvairinti mūsų kultūrinį gyvenimą, išvesti parapijos chorą į platesnes erdves. Man vis dingojasi Vytauto Didžiojo (širdyje karaliaus) sukurti Lietuvos valstybės plotai, su ukrainiečiais kartu.

ATSINAUJINANTYS ENERGIJOS IŠTEKLIAI BRANDUOLINĖS ENERGETIKOS ŠEŠĖLYJE

KESTUTIS PRANCKEVIČIUS

**Pamokanti skandinavų
patirtis**

Baigiantis paskutinei šių metų dienai, Lietuvoje nustos gausti Ignalinos atominės elektrinės (AE) antrojo bloko turbinos. Lygiai prieš 26 metus pradėjusios veikti vienos galingiausių pasaulyje branduolinių jėgainių uždarymas mūsų visuomenėje sukėlė dviprasmiškų vertinimų – vieni apgailestauja, kad Lietuva tokiu būdu besąlygiškai praranda pirmąją vaidmenį atominės energetikos srityje regione, kiti su viltimi laukia, jog šis įvykis galbūt iš pagrindų privers peržiūrėti Nacionalinės energetikos strategiją ir paskatins imtis konkrečių veiksmų aktyviau plėtoti atsinaujinančius energijos šaltinius.

Tačiau kaip ir kas bevertintų Ignalinos AE uždarymo aplinkybes, įtakingi mūsų šalies bei užsienio politikai nuolat primena, jog Lietuva, dar prieš tapdama Europos Sąjungos (ES) nare, prisiėmė tvirtus įsipareigojimus iki 2009 m. pabaigos uždaryti ir paskutinįjį sovietinio modelio RBMK reaktorių. Po 1986 m. balandžio 26 d. įvykusios tragedijos Černobylio AE, kur sprogo toks pat reaktorius, pasaulyje kilo milžiniška pasipriešinimo banga prieš branduolinę energetiką plėtrą. Taigi, 1992 m. Miunchene vykusiam susitikime septynių didžiausių planetos valstybių vadovai priėmė principinę nuostatą – atsisakyti naudoti visus sovietinius reaktorius. Toks sprendimas turėjo lemiama įtakos besivienijančiai ES, tarp jų ir Lietuvai, prieš 5-erius metus tapusiai šios bendrijos nare ir, beje, tų pačių metų pabaigoje uždariusiai pirmąją Ignalinos AE bloką.

Neatsisako ambicingų planų

Uždariusi senąją elektrinę, Lietuva vis dėlto neatsisako ambicingų planų netolimoje ateityje susigrąžinti branduolinės valstybės statusą, o taip pat ir išlaikyti pirmąją vaidmenį regione. Tokias mintis patvirtino energetikos ministras Arvydas Sekmokas susitikime su šalies ir regiono spaudos atstovais. Ministras priminė, jog gruodžio pradžioje paskelbė oficialų kvietimą strateginiam investuotojui į naujos atominės elektrinės statybos projektą.

„Šis projektas labai reikšmingas visam Baltijos regionui. Tikimės, kad pastačius modernią jėgainę, Lietuva galės įgyvendinti esminius energetikos politikos tikslus – įgyti energetinio saugumo užtikrinimą, sumažinti priklausomybę nuo vienintelio dujų tiekėjo, o tuo pačiu įvykdyti tarptautinius įsipareigojimus iki 2020 m. daugiau nei 20 proc. sumažinti aplinkos taršą“, – kalbėjo A. Sekmokas. Ministro teigimu, šiuo kvietimu jau susidomėjo keletas užsienio kompanijų, kurių prelegentas nenorėjo paminėti. Konkurso tvarka strateginį investuotoją tikimasi išrinkti per 2010-uosius metus. Pagrindiniai vertinimai galvojantiems apie statybos projektą – patirtis branduolinėje energetikoje ir stipri finansinė bazė. Naująją jėgainę tikimasi pastatyti iki 2018 m., jos statyba kainuotų nuo 10 iki 17 mlrd. litų.

Susitikime su žiniasklaidos atstovais itin daug dėmesio skirta ir atsinaujinančių energijos šaltinių diegimui. Daugelis pasaulio šalių, tarp jų ir mums artimesnės Skandinavijos valstybės, prieš ketvirtį amžiaus išgyvenusios energetikos krizę, per keletą metų savo pramonę ir ūkio sistemą sugebėjo pertvarkyti ir pritaikyti prie alternatyvių energijos išteklių naudojimo. Ypač išpopuliarėjo biomasės gamyba.

Energetikos ministerijos Atsinaujinančių energijos šaltinių skyriaus vedėjas Gintautas Jakimavičius apgailestavo, kad per 20 metų mūsų šalyje kol kas nėra pabrėžta, sprendžiant opiausias energetinio saugumo problemas Tuo tarpu šeiminiškai besitvarkantys danai, suomiai ir švedai per trumpesnę laiką spėjo pertvarkyti centrinę šildymo sistemą ir šioje srityje gausiai naudoti naudoti buitines atliekas, taip pat miškuose susikaupusias didžiules menkavertės medienos atsargas. Niekas nuostabaus, kad tose šalyse deginant buitines atliekas, pastaruoju metu pagaminama daugiau nei trečdalis centralizuotam šildymui naudojamos energijos. Ministerijos pareigūnas priminė, jog Lietuvoje šilumai pagaminti dujų sunaudojama net 78 proc., o Švedijoje – tik 2 proc. Didžiausią dalį energijos (apie 65 proc.) ten pagaminama iš biokuro.

„Daugelį metų vis diskutuojame, svarstome, kad būtina iš esmės spręsti svarbiausius klausimus, susijusius su energijos gamyba iš neišsenausių energijos šaltinių, kurie galėtų užtikrinti energetinę nepriklausomybę nuo vienintelio monopolinio tiekėjo iš kaimyninės valstybės. Deja, viskas taip ir likdavo tuščiomis kalbomis Galbūt ši ekonominė krizė privers mus pagaliau imtis ryžtingesnių ir konkrečių darbų“, – teigė G. Jakimavičius. Remiantis skandinavų šalių patirtimi, pasak skyriaus vadovo, reikėtų rimčiau apsvarstyti, kaip mūsų miestai bei rajonų miesteliai energijos gamybai galėtų veiksmingai panaudoti vietinius išteklius, ypač gausiai susikaupusias buitines atliekas. Beje, kai kuriuose šalies regionuose jau svarstomos realios galimybės, kaip vietoje dujų, kitų tradicinių energijos išteklių panaudoti biomase. Pasinaudojus ES struktūrinių fondų parama didžiųjų miestų ir rajonų centruose būtų galima pertvarkyti katilines ir jas pritaikyti biomasei naudoti.

Prisiminta ir hidroenergetika

Iš ministerijos vadovų buvo įdomu išgirsti ir apie tai, kokios atsinaujinančių energijos šaltinių rūšys yra perspektyviausios. Pasak A. Sekmoko, Lietuvai, turinčiai itin menką iškastinių energijos išteklių kiekį, yra svarbus bet kuris atsinaujinančios energijos šaltinis. Beje, mūsų šalis yra įsipareigojusi, kad 2020 m. galutinėje energijos suvartojimo ataskaitoje atsinaujinantys energijos ištekliai sudarys ne mažiau kaip ketvirtadalį. Pastaruoju metu Lietuvoje iš atsinaujinančių **Nukelta į 9 psl.**

Prezidentas buvo informuotas tinkamai

BRONIUS NAINYS

Valdas Adamkus ir jo patarėjai buvo informuoti tinkamai, teigė Valstybės saugumo departamento (VSD) buvęs direktorius Arvydas Pocius, liudydamas Seimo komitetui (NSGK), ieškančiam atsakymo į klausimą, buvo ar nebuvo Lietuvoje JAV žvalgybos CŽV įsteigtas slaptas kalėjimas. Jokios informacijos apie galimą CŽV kalėjimą Lietuvoje buvimą ar nebuvimą negavau, tokio kalėjimo Lietuvoje nebuvo, į šį teiginį atsako liudydamas komitetui, o paskui ir viešu pareiškimu visuomenei buvęs Lietuvos prezidentas V. Adamkus. Ir ši, bent mano nuomone, yra svarbiausia viso dviejų mėnesių tyrinėjimo, nors ir netiesioginė išvada: VSD, kurio keli tarnautojai prisipažino tiesiogiai bendradarbiavę ir veikę kartu su svetima valstybe, direktorius teigia apie tai informavęs krašto šeiminką, o šis sako apie tai nieko nežinojęs. Ar tai ne absurdas, jeigu iš jo dar nekyšo nusikalstamo veiksmo sudėtis? Klausimui paryškinti prisiminkime istoriją nuo pradžios.

2001 m. rugsėjo 11 d. JAV buvo užpultos svetimos jėgos. Negirdėtos, neregėtos, net ir susapnuoti neįmanomos. Ore pagrobtais didžiuliais keleiviniais lėktuvais užpuolikas ryžosi smogti bent į tris pasirinktus taikinius: į prekybos centrą New York, kur ramiai dirbo niekuo dėti žmonės, į JAV karinės gynybos centrą – Pentagoną ir į valstybės vadovo buveinę – Baltuosius rūmus Washington, DC. Smūgis New York pasisekė, Pentagone – tik iš dalies, į Baltuosius rūmus smogti turėjęs lėktuvas nukrito taikinio nepasiekęs. Tačiau ir to užteko sudrebinti pasaulį: pačiai galingiausiai pasaulyje valstybei, didžiausiai ginkluotai jėgai Amerikai paskelbtas puolamasis karas. Ir ne tik valdžiai, ne tik ginkluotoms jėgoms, bet visiems gyventojams. Ne, tokių dalykų daugiau negali būti, susijaudinęs trinktelėjo prezidentas George W. Bush, mano, kaip vyriausio valstybės ginkluotų pajėgų vadovo, pareiga, naudojantis visomis turimomis galiomis, juos apginti.

Tačiau kaip? Mat iš tikrųjų tai ne karas, bet terorizmu vadinamas kažin koks idiotizmas. Priešas slaptas, puola iš pasalų, net ne iš užsienio, bet jau atsiradęs Amerikos žemėje, ir ne spėlioti neįmanoma, kuriame taške jis atsiras rytoj ir kokią puolamąją priemonę naudos. Todėl naują taktiką bei jai vykdyti atitinkamas naujas priemones reikėjo sugalvoti ir gynybai. Į slaptai ir iš pasalų vykdomus puolimus atsakomasis gynybos planas irgi turi būti slaptas, samprotavo JAV gynybos smegenys Pentagonas. Viena, gal net ir pagrindinė to plano dalis buvo ieškoti slaptų puolėjų grupuočių, net pavienių asmenų, juos išaiškinti ir koku nors būdu neutralizuoti, o nuo nepasiekiamų ir negalimų neutralizuoti – sugalvoti apsaugos būdus. Todėl ir pagrindinį uždavinį – slapto priešo ieškojimą – JAV vadovybė patikėjo valstybės slaptosioms tarnyboms, kurių pagrindinė buvo CŽV. Šalia to Washington nutarė gintis ne vienas, bet į pagalbą kviestis ir kitas valstybes, ypač NATO nares, nes jau ir lietuviams gerai žinomas 5-tasis sutarties straipsnis taip jas įpareigoja. Tuo labiau kad šis slaptas teroristinis karas nežadėjo ribotis tik Amerika, vėliau panašūs išpuoliai įvyko Londone ir Madride. Lietuva juk irgi NATO narė, taigi 5-tasis sutarties straipsnis padėti Amerikai gintis įpareigoja ir ją. Tad ji negali atsisakyti, o ypač dabar, nes pati labai uoliai stengiasi NATO gynybą užtikrinti sau. Klausimas tik, koku keliu toji JAV prašoma pagalba turi ir gali būti teikiama?

Kaip jau šis Washington planas arba bent jo dalis, nori kas ar ne, yra išryškinta, JAV prezidento įgaliota CŽV visame pasaulyje vykdo esamų teroristų bei galimų jais tapti paieškas, įtariamuosius, žinoma, jeigu gali prie jų prieiti, sulaiko, tardo, siekdama įvertinti jų nusikaltimus ir sukaupti kitų žinių apie jų grupuotes, vietas, veiklą, vadovybes, lėšas, planus ir visa kita, ką tik gali sužinoti. Dėl kažin kokių priežasčių JAV vadovybė Amerikos žemėje vengia visa tai atlikti. Jam vietovės ir visų kitų galimybių ieško kituose kraštuose, pirmiausia, aišku, NATO priklausančiose valstybėse. Tarp jų – ir Lietuvoje. Ir, žinoma, kaip bent iki šiol mes visi manėme, įprastu diplomatinio keliu: per ambasadą Washington, telefono skambučiais užsienio reikalų ministrui arba net pačiam prezidentui. Uždavinys, aišku, slaptas. Na, ir kas? Užteks tik prezidentui priminti. Daug slaptų tarpvalstybinių sutarčių buvo anksčiau, yra jų šiandien, ir bus ateityje. Bush su Adamkumi sutarus, juk irgi būtų galėjęs būti ir slaptas kalėjimas, ir visa kita su juo susijusi teroristų tardymo eiga. Ar tai būtų nusikaltimas? O į kokią nors žiniasklaidos pliurptelėjimą, net ir tokios kaip garsioji amerikiečių ABC, atsakymas toks pat, kaip ir JAV Baltųjų rūmų – į spaudos komentarus mes neatsiliepiame.

O dabar jau tikru absurdu virto bėda, kai buvo pasukta ne tuo keliu ir atsirado Lietuvos valstybėje pareigūnų, kurie leidosi juo nutempiami. Ir kaip tik iš tos įstaigos, kuri negalėjo savarankiškai į tokį kelią leisti. Čia juk užsienio politika, ir VSD be savo viršininko – prezidento leidimo neturėjo teisės šia kryptimi nė pirštelio pajudinti. Ir jo direktorius Mečys Laurinkus neturėjo prezidento Rolando Pakso apie teroristų tardymo galimybes Lietuvoje klausiti, bet apie tai jį kalbinusiam JAV CŽV pareigūnui tik kelią į Prezidentūrą parodyti. Jo pasekėjui Arvydui Pociui ne dabar aiškintis, kaip „tinkamai“ prezidentas apie šį visą jauką buvo informuotas, bet tada be prezidento leidimo į jį iš viso neturėjo kištis. Žodžiu, tokios savivalės, kuria savarankiškai pradėjo žaisti VSD, Lietuvoje iš viso neturėjo būti. Lietuvos valstybės šeiminkas yra prezidentas, į jo veiklos ribas įeina užsienio politika, ir ne trečios ar net ketvirtos pakopos valstybės tarnybai be jo leidimo toje politikoje blusinėti.

Alfa.lt

„DRAUGO“

lietuviškai

Redaktorė *Laima Apanavičienė*
laimaa@hotmail.com

Sniego seniai su vaikais „valė“ kelius iki Kalėdinės eglutės.

Sniego senių ir snaigių kelionė prie Kalėdinės eglutės

Pagaliau sulaukėme Kalėdinės šventės. Čikagos lituanistinės mokyklos pirmos, antros ir trečios klasių mokinukai jai labai ruošėsi.

Tyli Kalėdų šventė užsnūdo sniego pataluose. Visiems linksmos šventės palinkėję sniego seniai ir snaigės suprato, kad Kalėdos čia pat, o sniego labai daug. Reikia padėti Kalėdų seneliui pasiekti vaikus. Sniego seniai ir snaigės ėmėsi darbo – nuvalyti sniegą nuo kelio iki Kalėdinės eglės. Bešluodami sniegą, jie sutiko besimokančius mokykloje kiškius piškinius. Kažkieno pėdos atvedė iki pasakos „Vilko batai“. Kaip vėliau darbininkai suprato, jog tai – vilko pėdos. Pro mažo namelio langelį pamatė, kaip bobutė iškepė pagranduką. Kad nebūtų nuobodu šluoti, snie-

go seniai ir snaigės šoko ir dainavo. Nuo jų šokių ir linksmų dainų sniegas vis greičiau tirpo. Aukšto kalno papėdėje sutiko „Senelės pasakos“ veikėjus. Galiausiai jie surado pamestą pirštinę ir sužinojo, kas joje gyvena. Nusileidę nuo kalno sniego seniai ir snaigės pamatė žibančią eglutę ir apie ją susirinkų būrį vaikų, kurie laukė Kalėdų senelio. Vaikai kartu su sniego seniais ir snaigėmis pakvietė Kalėdų senelį. Jis ilgai neužtruko, atėjo ir džiaugėsi vaikų šokiais ir dainomis.

Vaikai taip pat apsidžiaugė sulaukę dovanų.

Linksmų švenčių!

Jolanta Žurumskienė
1 B skyriaus mokytoja

Kalėdinių dovanų laukė ir kiškiai.

Laimos Apanavičienės nuotraukos

Taupyklių konkurso laimėtoja sukūrė „Svajonių karolius“

Išrinkti dvyliktojo tradicinio „Swedbank“ Lietuvoje taupyklių konkurso nugalėtojai. Pagrindinį laimėjimą laimėjo Austėja Minkevičiūtė (Panevėžys), sukūrusi taupyklę „Svajonių karoliai“. Nugalėtojos laukia dovana – asmeninis nešiojamas kompiuteris.

dalių jos turi, priklausė tik nuo jaunųjų kūrėjų išradingumo ir originalumo.

Šių metų taupyklių konkurso tema buvo „Spalvotos svajonės“. Vaikai skatinti kurti tokias taupykles, kuriose galėtų tilpti jų pačių ar net viso pasaulio gražiausios svajonės, pradiuginančios ne tik pačius kūrėjus,

Austėja Minkevičiūtė (Panevėžys), sukūrė taupyklę „Svajonių karoliai“.

Mažųjų (6–9 metų) grupėje I vietą laimėjo Augustė Vilūnaitė (Druskininkai), konkursui pateikusi taupyklę „Išsipildžiusių svajonių fortepijonas“. 10–12 metų vaikų grupėje I vieta atiteko sesutėms Emilijai, Beatricei ir broliui Dominykui Latakams (Kaunas), sukūrusiems taupyklę „Svajonių pegasas“.

Laimėtojus atrinko komisija, sudaryta iš „Swedbank“ darbuotojų ir prie konkurso organizavimo prisidėjusių partnerių, žiniasklaidos atstovų. Taip pat komisijoje dalyvavo žinomas fotomenininkas Jonas Staselis.

Nugalėtojų apdovanojimo iškilmės ir renginys, į kurį bus pakviesti visi konkurso finalininkai kartu su savo šeimos nariais, įvyks sausio mėnesį.

Visos Lietuvos vaikai spalio 12–31 dienomis buvo kviečiami atnešti savo sukurtas taupykles į „Swedbank“ padalinius. Taupykles meistrauti buvo galima ne tik namuose kartu su tėveliais, broliais ar seserimis, bet ir kartu su draugais – darželiuose, mokyklose ar būreliuose. Taupyklės privalėjo būti patvarios, negendančios, ne didesnės kaip 30x30x30 cm. Iš ko padarytos taupyklės, kokių formų ir papildomų

bet ir jų artimuosius. Taupyklių konkurse „Swedbank“ siekia prisidėti prie aktualių visuomenės problemų sprendimo, skatinti vaikų užklausinę veiklą, lavinti kūrybiškumą, padėti atsakingai spręsti kasdienius finansinius klausimus bei nuo mažens ugdyti atsakingą požiūrį į save ir aplinkinius.

„Šiais metais sulaukėme ypač meniškai sukurty taupyklių. Manome, jog būtent konkurso pasirinkta tema apie svajones ir atskleidė vaikų kūrybinį polėkį. Džiaugiamės, jog suteikėme vaikams galimybę atitrūkti nuo kasdinių rūpesčių ir savo kūrybinę energiją nukreipti prasmingai, asmenybės ugdymą skatinančiai veiklai“, – vaikų kūrybiškumu džiaugėsi „Swedbank“ Lietuvoje Rinkodaros ir ryšių su visuomene departamento direktorė Elena Šilovaitė.

Kasmetinis „Swedbank“ taupyklių konkursas primena, kokie išradinigi, kūrybingi ir neišsenkamos fantazijos yra Lietuvos vaikai. Konkursas kasmet sulaukia didelio dėmesio – jame dalyvauja vaikai iš daugiau kaip 60 Lietuvos miestų ir miestelių. Šiųmetiniame konkurse, kaip ir ankstesniais metais, konkursui buvo atsiųsta per tūkstantį taupyklių.

„Swedbank“ info

Kalėdos saulėtoje Floridoje

Lituanistinėje mokykloje „Saulėtas krantas“, įsikūrusioje Boynton Beach, FL, United Methodist bažnyčios patalpose (mokyklos vadovė Jūratė Barkauskaitė-Meister) gruodžio 12 d. apsilankė Kalėdų senelis. Ir nors mokykloje mokosi tik 10 mokinių, šventė buvo nuostabi. Vaikai parodė savo programėlę, o Kalėdų senelis juos apdovanojo dovanomis.

Vasarės Meister nuotraukos

MADISON, WI

Savuosius sujungusi šiluma!

STASĖ E. SEMĖNIENĖ

Šiomet gamta visiškai padūko! Pati nebesusigauja, kuriame metų laike ji šokinėja. Kur tai matyta? Štai vos pačioje rudens pradžioje, spalio 9 d., dangaus angelai, klodami savo patalus, taip stipriai dulkino duknas, kad iš jų net pabiro pūkeliai, pavirtę įvairiausiomis snagėmis, išdykusiai skrajėjusiomis ore. Tik palietusios dar tvirtai neišalusią žemę, iš išgąščio ištirpdavo. O va, dabar rašant, gruodžio 12 d., dar rudeniu likus 9 dienas karaliauti, Wisconsin valstijoje, jau prisnigtoje 15 colių, Dangaus valdovas nusprendė pasiųsti ir likusius 3 colius sniego.

Šiais metais Madison/Vilnius Sister Cities, Inc. (MVSC) kartu su „Žaibo“ tautinių šokių grupe gruodžio 5 d., šeštadienį, surengė prieškalėdinį renginį.

Šv. Kalėdos su Kūčiomis išvakarėse yra pačios prasmingiausios metų šventės katalikams, ypač lietuviams. Ak, juk Kalėdos – tai mylėjimo ir atgimimo metas! Tai tarsi sušilimas prie žmoniškumo – šv. Kalėdų laužo net ir tiems, kurie liūdi, viskuo gyvenime nepatenkinti. O vienok ir jie šilumos, lyg duonos paplotėlių atsikandę, pabūna linksmesni ir daug geresni.

„Drauge“ porą kartų pasirodė R. Kriaučiūno nuomonė, kad bendrinės – visuomeninės Kūčios turėtų būti švenčiamos tiktai gruodžio 24 d., šv. Kalėdų išvakarėse. Tai iš tikrųjų labai teisinga ir protinga, religija pagrįsta mintis. Tačiau, kaip ir viskas gyvenime, medalis turi dvi puses – taip švęsti atskiroms šeimoms būtų pražūtinga.

Laisvoje Lietuvoje buvo nepakeičiama tradicija, jog atžalynas ir vaikai su vaikais iš miestų bei miestelių, it tos vištos ant laktų, sugužėdavo net į pačias paprasčiausias sodžiaus trobeles pas savo tėvus Kūčių ir šv. Kalėdų švęsti. O kas gi yra kilnesnio, brangesnio, draugiškesnio ir labiau vienijančio kaip meilės šiluma spragsintis šeimos židinys?! To niekas, o niekas jokia jėga nepajėgtų pakeisti.

Aišku, jog bendrinės-visuomeninės Kūčios turi savita, nepamainomą vertę. Į organizacijų surengtas Kūčias susirenka vieniši, seni bei pavieniai jauni žmonės, šeimos su atžalynu – visi tie, kurie neturi kur kitur Kūčių švęsti. Taip susidaro savotiška šeima. Čia atsiranda naujos pažintys, įgyjami nauji draugai, net įsijungiama į organizacijos veiklą. O kaip dažnai tokie prasmingi suėjimai sukuria gražias lietuviškas šeimas?

Ergo, ką daryti, kokią išeitį surasti? Ar pasekti legendinio Hamleto pavyzdžiu: būti ar nebūti? Nors tai nėra karaliaus Gordijaus neatrįšamas mazgas, visgi rimtas klausimas išspręsti abiejų pusių naudai. Vaje, it istorinio Aleksandro Didžiojo išvada – kalavijo kirčiu – pasirodė išrišamas gana sudėtingas atvejis. Marytė Remienė, kuri man yra darbštumo, lietuviškos išlaikymo ir vienybės simbolis, atskleidė, jog Cicero lietuviai niekad nevadina prieškalėdinio renginio Kūčiomis, bet *agape* vakariene, taip, kaip, esą, pirmieji krikščionys ją vadindavo. Taigi, anot jos, neverta keisti datos, bet reikėtų bandyti rasti kitą, tinkamą pavadinimą renginiui.

Grįžtant prie pagrindinės temos, tą anksčiau minėtą dieną, Wisconsin

valstijos snagėmis pakrūpytais laukais traukė į Madison lietuviai iš Lemonto, Des Plaines, IL; Milwaukee, Baraboo, WI bei kitų apylinkių. Neturint savų patalpų, gerokai per pusšimtis asmenų susirinko jaukioje liuteronų parapijos salėje. Jos pastorius Dan Kowert su žmona lietuvaitė Christa keletą metų šoko „Žaibo“ grupėje. Šiais metais buvo itin daug jaunų šeimų su kūdikiais, mažyiais bei paaugliais.

Nijolė Semėnaitė-Etzwiler pasveikino susirinkusius, pasidžiaugė, kad nykštukų telkinį aplankė toks gausus būrys žmonių, ir iš toli, ir pristatė naują MVSC valdybą bei direktorių tarybą: Mildą Aksamitauskienę – pirmininkę, dr. Gediminą Vidugirį – vicepirmininką, Indrę Gaškaitę-Palmiter, sekretorę; Dainą Penkiūnas – išdininkę; Dainą Žemliauskaitę-Juozevičienę, „Lithuanian Connection“ redaktorę. Direktorių taryba: prof. dr. Alfred Erich Senn, Jolanta Juozaitytė, Vitalijus Stonys; *Ex officio*: prof. dr. Dean Bowles, Ernie Cooney, Nijolė Semėnaitė-Etzwiler, Nijolė Gaučienė, Saulius Jarašiūnas, Fay Schoenemann, dr. Asta Urbelytė-Mulholland, Edvardas Vasiukevičius, Betty Zeps.

Susiėmus rankomis sukalbėta malda, o po to pasipylė kalėdaičių vienių su kitais pasidalinimas su linksmu linkėjimu – „Sveiki, sulaukė šv. Kalėdų!“ Stalas lūžo nuo suneštinio maisto. Ir ko ten nebuvo? Daug daugiau nei tuzinas patiekalų: su visokiom silkėm, žuvim, grybų įvairumu, mišrainėmis ir daugiau. Nepamiršti ir tradiciniai kūčiukai, spanguolių kisielius. Šiomet, kaip niekad, skraidė nematomi, bet jaučiami meilės bei šeimyniškos šilumos angelėliai.

Vaiukučių gausumas atjaunino susirinkusius. Programėlėje dalyvavo nuo kūdikio iki paauglių. Močiutė iš Lemonto nešiojo medisonietę, 10 mėnesių dukraitę Saulytę. O jos eilei prie Kalėdų senelio priėjus, močiutė deklamavo „Eglutė žalia“, mamai laikant kūdikį glėbyje. Kitas mažylis (gal vienerių metų?) atsargiai kryptu-rapu dėjo pirmuosius savo žingsnelius, eidamas prie Kalėdų senelio, sėdinčio prie eglutės, papuoštos šiaudinukais. Net trejetas vienos šeimos pipiriukų sutartinai traukė lietuvišką dainelę. Nenuostabu, jog širdis apsalų jų besiklausant.

Na, o vyresni vaikai, kaip tikri mandrappikai, rodė savo sugebėjimus lietuviškai šauniai deklamuodami, dainuodami, skambindami pianinu, saksofonu išraištydami jautrias melodijas. O Kalėdų senelis – Vitalijus Stonys – elegantiškai apsirėdęs, net su raudonais auliniais batais, kaip tikras aktorius, vaikams daina pritarė, su jais lietuviškai juokavo.

Pasibaigus vaikų „teatru“ suaugusieji linksmi giedojo lietuviškas kalėdines giesmes. Pasigedus prof. A. E. Senn, paklausiau šalia sėdinčios jo malonios žmonos Lavonne, kodėl neatėjo. Pasirodo, jis lygiai tą pačią dieną dalyvavo Kaune savo trijų knygų sutiktuose. Tai: Robert W. Heingartner „Lithuania in the 1920s: A Diplomat's Diary“ (A. E. Senn įvadas ir komentarai, Amsterdam: Rodopi, 2009; 279 psl.); A. E. Senn „Lietuva 1940: Revoliucija iš viršaus“ (Vilnius. Lietuvos Gyventojų Genocido ir Rezistencijos Tyrimo centras, 2009; 407 psl.); trečioji – A.

E. Senn „The Russian Emigree Press: From Herzen's Kolokol to Lenin's Iskra“ (Žiniasklaidos transformacijos, nr. 4. Kaunas: VDU, 2008; nors tik šiomet pasirodė).

Ir grįžome namo tarsi naujai atgimę, kupini meilės visam pasauliui. O štai ir užkrečiantis pavyzdys. Prieš trejus metus Indrė Gaškaitė-Palmiter internete perskaitė apie MVSC Kūčias. Tąkart atvyko su vyru. Patiko. Šiandien ji yra veikli MVSC sekretorė, kas mėnesį iš Milwaukee į Madison vyksta į MVSC direktorių posėdį kartu su Jolanta Juozaityte, naujųjų ateivių nare ir MVSC direktore, pasimainydamos prie vairo.

Madison-Vilnius Sister Cities direktorės Indrė Gaškaitė Palmiter ir Daina Penkiūnas.

Jolanta Juozaitytė ir Betty Zeps puošia eglutę.

Renginio viešnios: MVSC prezidentė Mildą Aksamitauskienę, studentę Moniką, Jolantą Juozaitytę ir studentę Gintarę.

Vyriausios Madison lietuvių telkinio narės (iš k. į d.): Stasė Semėnienė, LaVonne Senn ir Betty Zeps.

Nijolės Etzwiler ir Mildos Aksamitauskienės nuotr.

Vilnius, gruodžio 30 d. (Alfa.lt) – Baigiantis 2009 metams, simboliškai prie vieno stalo susėdo stačiatikių ir katalikų bažnyčių atstovai. Gruodžio 30-ąją Stačiatikių arkivyskupijos kurijoje susitiko katalikų bažnyčios Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis ir Rusų stačiatikių bažnyčios metropolitas Chrizostomas. Dvasininkų susitikimo priežastis – akto, kuris paveda Pabradėje esančio buvusio katalikų bažnyčios pastato perdavimą stačiatikių arkivyskupijai, įteikimas. Dvasininkams susėdus prie stalo, stačiatikių metropolitas prisiminė istorines stačiatikių bažnyčios Lietuvoje gyvavimo aplinkybes ir pasidžiaugė, jog jau dvidešimt nepriklausomybės metų šios abi Bažnyčios palaiko gerus santykius.

Valdo Kopūsto (ELTA) nuotr.

Per 3,000 piliečių laukia nuosavybės teisių atkūrimo į turėtą žemę

Kaunas, gruodžio 30 d. (ELTA) – Per keliolika metų atkuriant nuosavybės teises į Kauno miesto teritorijoje turėtą žemę, patenkinta tik du trečdaliai prašymų, nuosavybė dar neatkurta kiek daugiau nei 3,000 piliečių. Iš viso buvo pateikta 9,990 prašymų. Nuo reformos pradžios nuosavybės teisės atkurtos 6,893 piliečiams, iš jų 700, arba 7 proc., tai pavyko padaryti 2009-aisiais.

Kaip teigė miesto savivaldybės administracijos Urbanistikos skyriaus vedėjas Nerijus Valatkevičius, Kaunui labai trūksta laisvų plotų žemės nuosavybės teisėms atkurti. Juo lab kad neleidiama to daryti, jei ginčytina teritorija, tarkime, turi asfalto dangą ar kokią kitokią įrangą, kurią galima prilyginti statiniui.

Tačiau miesto taryba ir viename iš paskutinių šiais metais posėdžių priėmė sprendimą dėl valstybinės žemės dalių pardavimo gretimų sklypų savininkams, nors žemės neatgaunantys kauniečiai ir sutiktų ją „imti“ mažomis dalimis. Jas vėliau patys parduotų kaimynams.

Iš viso apskrities miestuose (drauge – ir Kaune) buvo pateikta 14,043 piliečių prašymai nuosavybės teisėms atkurti, jos atkurtos 10,251 piliečiui.

Kaimo vietoje į turėtą žemę nuosavybės teisėms atkurti Kauno apskrityje pateikta 102,600 prašymų, teisės atkurtos 100,743 piliečiams. Apskrities teritorijoje iš viso yra 45,177 asmeninio ūkio naudotojai, privatizuota 39,755 ūkių žemė.

Spartusis internetas aprėps visą Lietuvą

Vilnius, gruodžio 30 d. (Alfa.lt) – Internetas daug kam yra tapęs neatskiriama gyvenimo dalimi. Tačiau atokiose Lietuvos vietovėse gauti kokybišką paslaugą vis dar sudėtinga. Siekiant sumažinti šią atskirtį pradėtas įgyvendinti plačiajuosčio tinklo RAIN plėtros projektas, kurį baigus sparčiojo interneto aprėptis bus 98 proc. Lietuvos teritorijos.

RAIN projekto tikslas – prisidėti sprendžiant skaitmeninės atskirties tarp miesto ir kaimiškųjų vietovių problemą bei iš esmės paspartinti žinių ir informacinės visuomenės vystymąsi Lietuvoje.

Pirmojo RAIN projekto etapo metu plačiajuostis internetas buvo atvestas į stambiausius rajonų centrus. Šiemet gruodį pradėtas įgyvendinti RAIN plėtros projektas, kurį baigus plačiajuostis ryšys bus atvestas dar į 770 gyvenviečių ir suteiks galimybę naudotis sparčiuoju internetu apie 660 tūkst. gyventojų. Projektas remiamas iš Europos Sąjungos 2007–2013 metų Struktūrinės paramos.

Prijungus kaimiškąsias vietas, valstybės, savivaldos, švietimo, viešojo sektoriaus įstaigas ir infrastruktūrinius objektus prie plačiajuosčio interneto tinklo, sumažės regionų at-

skirtis, verslininkai įgis vienodas galimybes ūkinei veiklai vykdyti ir vystyti visoje šalies teritorijoje, daug ūkinių darbų bus galima vykdyti virtualioje erdvėje.

Spartųjį internetą atvedus į stambiausius rajonų centrus, kaimo vietovių gyventojai galėjo pajusti akivaizdžią šio ryšio tinklo naudą. Pavyzdžiui, aplenkiant visus lūkesčius, 2009 metais iš visų beveik 1,2 mln. deklaruotų žemės ūkio pasėlių laukų elektroniniu būdu buvo išbraižyti daugiau kaip 877 tūkst. laukų žemėlapiai (74 proc. nuo visų deklaruotų plotų).

Taip pat labai svarbu, kad RAIN plėtros projektas sudarys galimybes kaimo vietovėse gauti internetą tomis pačiomis kainomis kaip ir mieste. Prie jo bus sudarytos galimybės jungtis visiems interneto paslaugų teikėjams, o tai skatins jų varžymąsi. Be to, į retai apgyvendintus regionus tiesti spartaus interneto ryšius per brangu.

RAIN plėtros projektas bus įgyvendintas per 40 mėnesių, bendra jo kaina – 208,9 mln. litų. Projektas bus remiamas Ekonomikos augimo veiksmų programai skirtomis 2007–2013 m. ES Struktūrinės paramos lėšomis.

Premjeras: „The New York Times“ pasiklydo vertime

Vilnius, gruodžio 30 d. (ELTA) – Ministras pirmininkas Andrius Kubilius pabrėžia niekada nekaltinės JAV Centrinės žvalgybos valdybos (CŽV) naudojus „sovietinius metodus“. Šie premjero kaltinimai skirti tik Lietuvos valstybės saugumo departamento (VSD) veikimui apibūdinti CŽV kalėjimo kontekste.

Premjeras atkreipia dėmesį, jog amerikiečių dienraščio „The New York Times“ teiginiai, esą jis apkaltino CŽV „sovietinių metodų“ naudojimu, neatitinka tikrovės. Iš tikrųjų premjeras minėjo „sovietinius metodus“, kai kalbėjo apie Lietuvos VSD veikimą kuriant CŽV sulaikymo centrus šalies teritorijoje ir apie tai, kad ši veikla galimai pažeidžia žvalgybą ir finansinę apskaitą reglamentuojančius įstatymus.

Premjeras apgailestauja, kad tai,

kas iš esmės yra „The New York Times“ vertimo klaida, yra platinama bent jau dalies Lietuvos žiniasklaidos, nors vietiniai žurnalistai ir leidėjai girdėjo premjero vertinimus lietuviškai.

Kaip jau skelbta, premjeras Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto (NSGK) paskelbtas išvadas pavadino keliančiomis didelį nerimą ir pabrėžė, kad jos parodo būtinybę pertvarkyti VSD ir pažymėjo, kad draugystė su Jungtinėmis Valstijomis nėra priežastis pažeidinėti įstatymus.

Premjeras įsitikinęs, kad užduotis specialiosioms tarnyboms turi pateikti vykdomoji valdžia, o vykdymą veiksmingai kontroliuoti parlamentas. Premjero nuomone, permainos turi vykti prezidentės Dalios Grybauskaitės pateiktos žvalgybos kontrolės stiprinimo nuorodų pagrindu.

Lietuvoje baigiasi branduolinės energetikos era

Atkelta iš 1 psl.

Siekdama atsikratyti energetinės nepriklausomybės nuo Rusijos, Lietuva dideles viltis deda į elektros jungčių su Vakarų Europos energetinėmis sistemomis projektus. Nors formaliai šie projektai jau pradėti įgyvendinti, elektros jungčių su Švedija ir Lenkija dar teks laukti ne vienus metus.

Uždarius atominę jėgainę, elektra šalyje brangs apie 30 proc. Pagal Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos patvirtintas bendrovių VST ir „Rytų skirstomieji tinklai“ kainas ateinantiems metams, buitiniams vartotojams kilovatvalandė elektros brangs 9–14 centų.

Dar didesni išbandymai laukia Visagino miesto, kuris buvo statytas atominės elektrinės darbuotojams, gyventojų. Uždarius elektrinę, darbo neteks apie 800 jos darbuotojų. Elek-

trinėje liks dirbti maždaug 1,900 žmonių, kurių prireiks vykdant IAE uždarymo projektus. Vėliau pamažu bus atleidžiami ir jie.

Iš IAE atleidžiami darbuotojai, priklausomai nuo darbo stažo, gaus 3–6 mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitines kompensacijas. Vidutinis darbo užmokestis Ignalinos atominėje elektrinėje siekia apie 3 tūkst. litų.

Šiuo metu Ignalinos rajone statoma panaudoto radioaktyvaus kuro saugykla, kurią užbaigti planuojama 2011 metų pavasarį.

Lietuva ne kartą bandė su Europos Sąjunga derėtis dėl Ignalinos atominės elektrinės darbo pratęsimo. Pastangas rodė tiek G. Kirkilo Vyriausybė, tiek šalies europarlamentariai, tiek pavieniai pareigūnai, tačiau visi bandymai buvo nesėkmingi.

Antrasis Ignalinos AE reaktorius, kuris bus išjungtas šį vakar, pradėjo veikti 1987 metais.

Vladimiro Gulevičiaus nuotr.

Mažėja rentos

Vilnius, gruodžio 30 d. (BNS/Delfi.lt) – Nuo sausio 20 proc. mažėja įvairios rentos – prezidento renta mažėja beveik 2,5 tūkst. litų, sportininkų – apie 650 litų, signatarų – 690 litų. Mažesnes išmokas valdžia planuoja mokėti dvejus metus – nuo 2010-ųjų sausio iki 2011 metų pabaigos.

Prezidento renta, dabar siekianti 12,375 litų, mažinama iki 9,9 tūkst.

litų. Tokią rentą gauna kadenciją baigę šalies vadovai Algirdas Brazauskas ir Valdas Adamkus. Signatarų rentos, kurios mokamos 60 asmenų, dabar siekia 3,456 litus, nuo sausio bus 2,764 litai. 12 signatarų našlių pensija mažinama 15 proc. – nuo 864 iki 734 litų.

Sportininkų rentos, mokamos 80 asmenų, mažinamos nuo 3259 litų iki 2,6 tūkst. litų.

Aplankykite
www.draugas.org

Pasaulio naujienos

Ispanija ketina imtis ekonomikos, vadovaudama ES

Briuselis, gruodžio 30 d. („Reuters“/BNS) – Ispanija nuo 2010-ųjų sausio 1 dienos pusę metų vadovaus Europos Sąjungai (ES), ir per šį laiką ji ketina imtis Europos ekonomikos, nepaisydama savo pačios finansinių sunkumų.

Pirmąjį 2010 m. pusmetį Europos Sąjungai pirmininkaus Ispanija.

Ispanija paveldi pirmininkavimą iš Švedijos drauge su nemažai problemų – ir dėl didėjančio biudžeto deficito, ir dėl strategijos, kaip vieninškai 27 Europos bendrijos narės turi įveikti krizę, parengimo. Pirmininkaudama Švedija aukštai iškėlė kartelę planavimo ir organizavimo srityje; Stokholmas taip pat padėjo patvirtinti Lisabonos sutartį, palengvinusią sprendimų priėmimo procesą 27 šalių bendrijoje.

Ispanija pasistengė patikinti kaimynės ES, kad nereikia pernelyg daug ko tikėtis iš jos pirmininkavimo. Ispanijos užsienio reikalų ministras Miguel Moratinos gruodį pareiškė,

kad Madridas laikysis santūraus ir kuklaus vadovavimo Bendrijai stiliaus.

„Ispanija neatsisako pareigų, bet atliks jas su deramu santūrumu ir kuklumu“, – sakė jis spaudos konferencijoje Briuselyje. Politiniai apžvalgininkai mano, kad ambicingi tikslai, kuriuos Ispanija užsibrėžė savo pirmininkavimo ES laikotarpiui, gali sutrukdyti jai sutelkti dėmesį į konkrečių uždavinių vykdymą, tuo tarpu kitos Bendrijos narės pareiškė susirūpinimą dėl to, kad Madridas labai altyviai rengėsi naujoms pareigoms.

Parengtame pirmininkavimo prėmimui dokumente Ispanija nurodo keturis prioritetus, tarp jų ekonomikos kėlimą Bendrijoje, piliečių teisių laikymąsi, taip pat vykdymą Lisabonos susitarimų, pagal kuriuos ES turės nuolatinio prezidento ir užsienio reikalų ministro postą.

Sudėtingiausias iš numatytų uždavinių – užtikrinti ekonomikos augimą, ypač krizės įveikimo programų užbaigimo koordinavimą.

Tuo tarpu Ispanijos biudžeto deficitas šiais metais turi sudaryti 10 proc. BVP, nors Sutartis dėl stabilumo ir augimo euro zonoje numato mažiau nei 3 proc. jo aukščiausią ribą.

Nedarbo lygis Ispanijoje sudaro apie 20 proc. Sprendžiant iš to, kad tarptautinė agentūra „Standard & Poor’s“ pernai gruodyje sumažino Ispanijos išsiskolinimo prognozę, ji yra tarp valstybių, labiausiai nukentėjusių nuo ekonomikos krizės.

Obama: Išpuolis prieš JAV lėktuvą įvyko dėl žvalgybos darbo spragų

Honolulu, gruodžio 30 d. (AFP/BNS) – JAV prezidentas Barack Obama antradienį pareiškė, jog praeitą savaitę viename keleiviniame lėktuve mėgintas surengti išpuolis atskleidė galimai „katastrofinius“ ir sisteminius Jungtinių Valstijų žvalgybos trūkumus.

B. Obama griežtai kritikavo žvalgybą, sužinojęs, jog JAV vyriausybė buvo iš anksto išpėta prieš praeitą penktadienį įvykdytą nesėkmingą teroro išpuolį ir turėjo duomenų, kurie rodė, jog dėl mėginimo susprogdinti 290 žmonių skraidinusių lėktuvą kaltinamas 23 metų Nigerijos pilietis galėjo kelti grėsmę.

JAV pareigūnai taip pat atskleidė, kad nauji žvalgybos duomenys byloja apie galimus užpuoliko ir tarptautinio teroristų tinklo „al Qaeda“ ryšius. „Įvyko sisteminė nesėkmė, ir man tai atrodo visiškai nepriimtina“, – pareiškė B.Obama, kuris antrą dieną iš eilės nutraukė savo atostogas Havaii valstijoje, kylant kaltinimų bangai dėl gruodžio 25 dieną įvykdyto išpuolio.

B. Obama pabrėžė, kad įtariamo sprogdintojo Umar Farouk Abdulmutallab tėvas perspėjo JAV diplomatus Abudžoje, jog jo sūnus tikriausiai tapo ekstremistu, tačiau tas jau nuolis vis tiek sugebėjo patekti į JAV lėktuvą – ir netgi su sprogstamuoju užtaisais.

„Dabar aiškėja, kad prieš kelias savaites ši informacija buvo perduota mūsų žvalgybos bendruomenės na-

riui, tačiau nebuvo veiksmingai išplatinta, kad įtariamojo pavardė atsidurtų asmenų, kuriems draudžiama patekti į lėktuvus sąraše“, – sakė B. Obama.

Žvalgybos agentūrų klaidos var-tus teroro išpuoliams atvėrė jau nebe pirmą kartą: įtariama, jog dėl panašių klaidų 2001 metų rugsėjo 11 dieną galėjo įvykti teroro išpuoliai prieš Jungtines Valstijas, per kurias žuvo beveik 3 tūkst. žmonių.

B. Obama nurodė pateikti dvi ataskaitas apie Kalėdų pirmąją dieną įvykdytą išpuolį: pirmoji turi išaiškinti, kaip veikia asmenų, kuriems draudžiama patekti į keleivinius lėktuvus, sąrašų sudarymo sistema, o kita – koku būdu U. F. Abdulmutallab sugebėjo įsinešti sprogstamąjį užtaisą Amsterdamo Schipholo oro uoste į lėktuvą, kuris turėjo skristi į JAV.

Šiuo metu JAV vadovas atostogauja Havaii valstijoje, kurioje jis praleido dalį vaikystės. Tačiau panašu, kad B. Obama patarėjai jautriai reagavo į respublikonų kaltinimus, jog prezidentas atsiribojo nuo pastarojo įvykio tyrimo iškart po išpuolio, todėl paskatino jį padaryti jau antrą viešą pranešimą per dvi pastarąsias dienas.

„Al Qaeda“ padalinys Arabijos pusiasalyje, kuriam vadovauja radikalių pažiūrų jemeniečiai ir Saudo Arabijos piliečiai, pirmadienį prisiėmė atsakomybę už tą išpuolį ir pgrasino surengti naujų išpuolių prieš Vakarų šalis.

EUROPA

BRIUSELIS

Europos Sąjunga (ES) pasmerkė Didžiosios Britanijos piliečio Akmal Sheikh egzekuciją Kinijoje. „ES apgailestauja dėl to, kad Kinija nepaisė Bendrijos prašymų ES narės piliečiui mirties bausmę pakeisti švelnesne bausme, – teigiama ES pirmininkaujančios Švedijos pareiškimė. – ES dar kartą reiškia ryžtingą protestą dėl mirties bausmės taikymo ir atkreipia dėmesį į tai, kad bet kokia teisinė klaida taikant mirties bausmę reiškia negrįžtamai prarastą žmogaus gyvybę.“ Antradienį A. Sheikh Kinijoje buvo įvykdyta mirties bausmė.

HAGA

Nyderlandų vyriausybė trečiądienį priėmė sprendimą siekiant sustiprinti saugumą šalies oro uostuose skubiai įrengti vadinamuosius „nurengiančius“ skenerius. Vyriausybės atstovo teigimu, pirmiausia bus skenuojami keleiviai, skrendantys į Jungtines Valstijas. Skubiai įrengti žmonių skenerius Nyderlandų valdžia priėmė atsakydama į gruodžio 25 d. įvykusį bandymą susprogdinti iš Amsterdamo į Detroitą skridusį lėktuvą.

KIJEVAS

Rusija ir Ukraina pirmadienio vakarą pasirašė papildomą susitarimą dėl naftos tranzito Ukrainos teritorija, tačiau Rusijos energetikos ministerija kol kas nepatvirtino mokescio už pumpavimą dydžio. Ukrainos valstybinės bendrovės „Naftogaz“ atstovas antradienį teigė, kad susitarime nustatyta mokėstį už pumpavimą padidinti 30 procentų. Pirmadienį Rusija išpėjo Europos Sąjungą, jog gali būti nutrauktas naftos tiekimas į Slovakiją, Vengriją ir Čekiją, o Rusijos oficialūs asmenys kalbėjo apie nesutarimus dėl tranzito su Ukraina ir Baltarusija, sukeldami nuogastavimų kad prasidės naftos eksporto pertrūkiai.

VARŠUVA

Lenkijai įstojus į Europos Sąjungą (ES) iš šalies darbo ir laimės ieškoti išvyko apie 2,5 mln. lenkų. Juos skatinti grįžti į tėvynę dabar

užsimojo pietinės Opolės vaivadijos dvasininkai. Kaip rašo dienraštis „Gazeta Wyborcza“, šiais metais Opolės arkivyskupijos kunigai kalėdodami pirmą kartą šeimoms dalys skrajutes su raginiu emigrantams grįžti namo. Tai bendra šalies Katalikų Bažnyčios ir Opolės vaivados akcija.

ARTIMIEJI RYTAI

TEHERANAS

Iranas, žvalgybos duomenimis, mėgina iš Kazachstano įsivežti 1 tūkst. 350 tonų urano rūdos. Dėl šio veiksmo Tarptautinės atominės energijos agentūra (TATENA) pareiškė savo susirūpinimą. Teheranui minėtos žaliavos reikia urano sodrinimo programai, kurią aštriai kritikuoja Vakarai. Urano rūda į Iraną turėtų būti įvežta ateinančiomis savaitėmis. Teheranas esą pasirengęs už ją sumokėti 315 mln. eurų.

AUSTRALIJA

PERTH

Australijos pareigūnai trečiądienį paskelbė stichinės nelaimės padėtį, kai didelis krūmynų gaisras sunaikino beveik 40 namų. Pastaroji gaivalinė nelaimė yra didžiausia šalyje nuo šių metų vasarį siautėjusių „juodojo šeštadienio“ gaisrų, nusi-nešusių 173 žmonių gyvybes. Vakarų Australijos administracijos vadovas dėl šių gaisrų paskelbė stichinės nelaimės padėtį, leidžiančią panaudoti rezervines lėšas. Liepsnos pasiglemžė apie 37 gyvenamuosius namus, taip pat nemažai ūkinių pastatų ir prazudė daug gyvulių. Toje retai gyvenamoje žemės ūkio vietovėje išdegė daugiau nei 3,000 hektarų.

JAV

WASHINGTON, DC.

Iki šiol seniausio žinomo žmogaus protėvio, gyvenusio prieš 4,4 mln. metų, suakmenėjusių kaulų atradimas buvo didžiausias mokslo proveržis 2009 metais, mano mokslo žurnalas „Science“. Iškastinės būtybės, pavadintos Ardi, atradimas pateko į šių metų dešimties svarbiausių šių metų mokslo pasiekimų sąrašo viršūnę. Į tą sąrašą taip pat buvo įtrauktas vandens atradimas Mėnulyje bei itin plonų iš anglies atomų sudarytų lakštų pritaikymas eksperimentiniuose elektroniniuose įrenginiuose.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight 	Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.
Auto Export 	Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.
Small Packages 	Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.
	Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.
	Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

Šeimininkės patarimai

Paruošė **Nijolė Nausėdienė**
El.paštas: nausediene@aol.com

SRIUBA: IŠ VAGIŠIAUS PUODO – PO VISĄ PASAULĮ

Šiais laikais be sriubos sunkiai įsivaizduojame pietų stalą. Ypač šaltą žiemos dieną labiau norisi šiltos, garuojančios sriubos. O pasak legendos, už tai, kad ant mūsų stalo atsirado sriuba, turime būti dėkingi ne kareiviui iš žinomos pasakos, kuris išvirė iš kirvio sriubą, bet vienam Egipto smulkiam vagižiui.

O buvo taip. Kalbama, kad pirmosios sriubos išradėju tapo vienas iš egiptiečių faraono tarnų, nugvelbusių virtuvėje vištą ir paslėpusių grobį puodelyje su verdančiu vandeniu. Kai vagižiūs buvo sugautas, faraonui kaip įkaltis buvo pateiktas ir puodelis su paslėpta višta. Valdytojui taip patiko sultinys, kad jis tą tarną paskyrė savo vyriausioju virėju. Nuo to laiko ir prasidėjo sriubų odiseja. Žinoma, sriuba per karus išplito po užimtąsias žemes ir netrukus tapo populiari kituose kraštuose.

Kuo sriuba vertinga?

Sriuba gerai veikia skrandžio sulčių išsiskyrimą ir gerina apetitą. Būtent todėl ją malonu valgyti kaip pirmąjį patiekalą. Sriuba gerina virškinimą ir padeda įsisavinti kitą maistą. Todėl visiems, turintiems problemų dėl skrandžio, gydytojai siūlo nepamiršti šio patiekalo. Labai gerai žinome, kad nusilpusį ligonį daug greičiau atstatysime ant kojų su puodeliu vištienos sultinio. Kadangi sriuba padeda virškinti, ją žmonės valgo ir per pietus. Europiečiai, kurie daugiausiai valgo vakare, vakarienę

mėgsta pradėti su sriuba.

Sriubą vertėtų pamėgti ir tiems, kurie bando sulieknėti. Amerikiečių mokslininkai atliko įdomų bandymą. Jie padalijo savanorius į dvi grupes ir keletą mėnesių maitino juos vienodais produktais. Tik pirmajai grupei pasirinktą produktų rinkinį ruošė kaip sriubą, o antrajai patiekdavo kaip užkandėlę ir antrąjį patiekalą. Pasirodė, kad „sriubinės“ grupės nariai suvalgydavo maisto vidutiniškai 1/3 mažiau, negu „užkandžiautojai“.

Paaikškinimas paprastas – sriuba didina sotumo jausmą, dėl to suvartojama mažiau kalorijų. Tad norintiems numesti svorio, naudingiausia būtų pasirinkti sriubų dietą: bent porą kartų savaitėje išgerti puodelį vištienos sultinio, užsikandant juoda duona, po to suvalgyti šviežių salotų lėkštę (tik be dirbtinių uždarų), palaistytų citrinos sultimis ir alyvuogių aliejumi. Paskui galima visą dieną maitintis vien vaisiais. Būsime sotūs ir nenuskriausime savo organizmo.

Tik skaidrus sultinys neturės kalorijų, o šiaip, kaip žinome, sriubų šeimoje yra gana sočių pavyzdžių. Su jais mes gauname ne tik sriubą, bet ir antrąjį patiekalą. Pavyzdžiui, tirštas vengriškas guliašas, ar prancūziškas „Bouillabaisse“, ar net soti kopūstienė – tai pirmasis ir antrasis patiekalas vienoje lėkštėje. Po jų valgyti kotletų su keptomis bulvėmis nereikėtų. Sumuštiniai, įvairios užkandėlės ilgiau pasilieka mūsų žarnyne, todėl nuo jų daug greičiau priaugsime svorio.

Kaip virti sriubą?

* Norint išlaikyti sriuboje mineralines medžiagas, daržoves būtina dėti į verdantį vandenį arba virti garuose.

- Pagrindinė vitamino C suirimo priežastis – oksidacija. Todėl sriubas reikia virti puoduose uždengus dangtį, o daržovės turi būti visiškai apsemtos vandens arba sultinio.

- Vanduo neturi virti labai stipriai, nes sultinys susidrums.

- Sriubai skirtas daržovės: morkas, petražolės, salierą būtina pagruzdinti aliejuje – taip beveik visiškai išsaugomas vitaminas C.

- Gaminant mėsiską, žuvies arba vegetarišką sriubą reikia laikyti tam tikros tvarkos, pagal kurią dedamos daržovės. Visų pirma reikėtų dėti kopūstus, kai skystis vėl užvirs – bulves, o po 10–15 minučių iki baigiant virti – gruzdintas daržoves ir prieskonius. Tik taip galima prarasti mažiau vitaminų ir mineralų.

Keli paprasti patarimai

- Nevirkite bulvių drauge su rugintais kopūstais, nes rūgščioje terpėje jos taps kietos.

- Kad sultinys išvirtų skaidrus, įdėkite į jį 2–3 gabaliukus kruopščiai nuplautų kiaušinių lukštų, pavirkite juos 10 minučių ir išimkite.

- Jeigu persūdėte sriubą, nesėkmę galima ištaisyti. Stiklinę miltų arba švariai nuplautų ryžių supilkite į maišelį ir pavirkite sūriame sultinyje: miltai ir ryžiai sugeria druską. Kai kas deda bulvių, jos sugeria druską, bet ir pakeičia sriubos skonį.

Ižymiosios sriubos

Beveik kiekviena tauta turi savo tautinę sriubą. Uzbekų – surpa, prancūzų – svogūnų sriuba, vengrų – guliašas. Lietuviams sunku pasakyti, kas tokia sriuba būtų, nes tiek barščiai ar kopūstienė verdamos ir kaimyniniuose kraštuose, tik gal sriubų sudėtį kiek prisitaikėme sau. Dauguma iš tautinių sriubų jau senokai tapo kosmopolitinėmis ir pavergė viso pasaulio gurmanų širdis.

Miso

Šios sriubos tėvynė – Japonija. Svarbiausia jos sudėtinė dalis – ypatinga sojų pupelių pasta. Norint ją paruošti, tenka sugaišti mažiausiai savaitę, o kartais gali prireikti ir metų, bet be šios pastos miso neišvirs. Likusių sudėtinių dalių rinkinys priklauso tik nuo virėjo vaizduotės – tai gali būti valgomas grybas dantenis (šiitake), žuvis, moliuskai, daržovės arba dumbliai.

Andalūzijos gaspačio (Gazpacho)

Ispanijoje, ypač pietinėje Andalūzijos dalyje, plačiai paplitusi šaltasriubė. Ji taip pat gaminama Prancūzijos pietinėje dalyje. Šios sriubos yra įvairiausių variantų. Karštakraujai ispanai sugalvoja ją kaip patiekalą, tinkantį valgyti per karščius. Todėl gaspačio valgomas tik šaltas. Kai kas mano, kad ši šaltasriubė buvo pradėta gaminti Sevilijoje.

Dauguma mūsų amžininkų yra tikri, kad pagrindinė gaspačio sudedamoji dalis – prinokę pomidorai, bet tai nėra visai taip. Pomidorai Europoje pasirodė vėliau, Kolumbui atradus Ameriką, o ispanų šeimininkės gaspačio gamino gerokai iki tol.

Ikikolumbinį receptą sudarė mišinys iš sužiedėjusios duonos, česnako, alyvuogių aliejaus, druskos ir acto. Kartais į šį mišinį pridėdavo trintų migdolų, vynuogių, obuolių, agurkų ir net keptų ančiuvų. Dabar jai paruošti reikia agurkų, pomidorų, svogūnų, paprikos ir duonos minkštimo be plutos. Gaspačio aušinamas ir laikomas molinėje sriubinėje su dangčiu. Tai jam suteikia savito kvapnumo.

Bouillabaisse

Tai – Marselio žuvienė. Tikros prancūziškos žuvienės mielai paragaus net tie, kurie nėra dideli žuvies patiekalų mėgėjai. O tie, kurie ir šiaip vertina žuvį, valgys apsilaižydami. Ją virti nėra taip paprasta. Išvirti tik sultinį, kuris bus tikrojo „bouillabaisse“ pagrindas, prireiks 8–9 valandų ir maždaug dešimties žuvų ir moliuskų. Na, ir, žinoma, specialaus žolių rinkinio.

Čašas

Tai iš jaučio kojų, skrandžio, žarnokų ir kitų produktų išvirta kaukazietiška sriuba, kurią derėtų valgyti ryte arba vietoj pusryčių. Jeigu išvakarėse padauginote čačos arba jauno vyno, čašas bus puikus vaisas, ypač drauge su taurele degtinės. Laikoma, kad čašas nepakenčia trijų dalykų – konjako (sriuba valgoma tik užgeriant degtine), moterų (dailioji lytis sutverta bučiniams, o be česnako čašo nepagaminsi) ir ilgų tostų (čšašą reikia valgyti labai karštą, o sakant ilgas užstalės kalbas, sriuba gali atšalti).

Šiupinys

Tai slaviška sriuba. Ji gaminama iš žuvies arba mėsos sultinio ir būtinai su raugintais agurkais. Kitos sudedamosios dalys neribojamos. Anksčiau šį patiekalą gamindavo visas kaimas. Vienaime katile virdavo sultinį, ir kiekvienas į jį įdėdavo ką nors atnešęs iš namų. Šiupinys būdavo ir pirmasis, ir antrasis patiekalas.

Sriuba nusako žmogaus charakterį

Ar kada pagalvojome, kad pagal sriubas galima nusakyti žmogaus charakterį? Pabandykite. Nueikite su juo papietauti ir stebėkite, kokią sriubą jis pasirinks.

Anglų mokslininkai atliko įdomų bandymą. Grupei žmonių pasiūlė aprašyti savo charakterį, o po to įvardyti savo mėgstamą sriubą. Paaikškėjo, kad žmonės, labiausiai vertinantys vištienos sultinį, paprastai rimtai žiūri į visus darbus. Tie, kurie labai mėgsta grybų sriubytę, būna ištikimi santuokoje. Pirmenybę teikiantys agurkienei visuomet siekia tobulybės ir gali pakloti visas jėgas, kad padarytų darbą iki galo. Mėgstantys rytietiškas aštrias sriubas su aštriais prieskoniais pasižymi stipriai išreikšta nepriklausomybe, stipria valia ir stipriu savigarbos jausmu. Jeigu mėgstate pomidorų sriubą, neabejotinai esate stiprus ir drąsus žmogus, mėgstantis nuotykius. Na, o jei jūs mėgstate saldžias sriubas (kaip ir saldumynus), tai jūsų gyvenimas per daug kartus.

Žmogaus charakterio bruožai išryškėja ne tik jo elgesyje, apie jį galima spėti ir iš jo valgymo būdo, eisenos, laikysenos, išvaizdos, veido išraiškos, rankų pirštų laikysenos ir t.t.

LIETUVOS KARIO ATSIMINIMAI

Leonas Čerškus

Nr. 142

Bet enkavėdistai nenustojo tratinę. Prisiminęs savo patirtį, aš kri-
tau ant žemės ir kiek galėdamas iš-
rekti šaukiau saviškiams:

– Gulkitės ir šliaužkite prie
„vachtos“!

Taip mes ir darėme, o banditai,
kiek sugebėję prisigrobti kalinių
turto, nuo šaudymo bėgo savo pala-
pinių link. Plėšikams jau kiek atsi-
traukus, sunkvežimiais atvažiavo
gerai ginkluoti enkavėdistai. Vado-
vaujami kelių karininkų, jie įsiveržė į
zonos teritoriją. Jie bėgo palei spyg-
liuotą tvorą su atstatytais automatais
(pagal sovietinių gulagų taisykles, į
zoną su ginklu sargybiniams buvo
draudžiama įeiti) ir taip apsupo plotą
su visais kaliniais.

– Vsem lečj! (Gultis!), – įsakė
visiems.

Mums to ir nereikėjo įsakinėti,
nes ir taip visi politiniai jau buvome
sugulę ant žemės. Dabar buvo su-
guldyti bei apsupti ir kriminaliniai.
Šaudymas aprimo.

Po kurio laiko į zoną įvažiavo
amerikoniškas džipas („Amerika
mums padės“) su lagerio vadovybe –
grupe NKVD karininkų. Išlipęs lage-
rio viršininkas, kažkoks generolas,
pirmiausia iš klausė „vachtos“ sargy-
binių, išsiaiškino, kiek yra užmuštų
ir sužeistų, po to apklausinėjo ir mus.
Mes visi pradėjome emocingai aiškin-
ti apie savo teisėtus reikalavimus ir
kad jų nepaisymas privedė prie šių
visų įvykių.

Kareiviai iš bokštelių papyškino
gana taikliai, nes šaudė tik į puo-
lančiuosius. Priskaičiavo daugiau nei
30 nušautų ir sunkiai sužeistų „by-
tavykų“. Ačiū Dievui, užmuštų tarp
mūsiškių neatsirado, buvo tik keletas
lengvai sužeistų. Deja, vienas mano
„brigados“ Nr. 407 vyras, pasirodo,
buvo labai sunkiai sužeistas į krūti-
nę. To žmogaus pavardė lygtai buvo
Verpučianskas ar kažkas panašaus.
Mat po naktinio budėjimo jis nuėjo
ilsėtis ne į savo, o į ukrainiečių pala-
pinę. Prasidėjęs padrikamai apšaudy-
mui, jis dar kietai miegojo ant viršu-
tinių narų, kai jį atsitiktinai pervėrė
net kelios automato kulkos, paleistos
iš sargybos bokštelio. Jį ir kitus
sužeistus mūsiškius nedelsiant tuo
pačiu vadovybės džipu enkavėdistai
išvežė į lagerio ligoninę. Po to mus ir
ukrainiečius įprastu būdu perskai-
čiavę ir išrikiavę išvedė už šios
prakeiktos zonos vartų.

Kai mus išvedė, į apsuptą zoną
įvažiavo sunkvežimis (vienas iš tų,
kuriuo buvo atvykęs NKVD pastip-
rinimas). Enkavėdistai be ceremonijų
įsakė banditams visus užmuštus ir
sužeistus kriminalinius sunešti į tą
sunkvežimą. Šie savo „kolegas“ tem-
pė ir krovė, kaip kokius pelų maišus.
Tarp sužeistųjų atsirado ir tas gruzi-
nas su turbanu. Į jį buvo pataikiusi
net ne viena kulka. Vėliau sargybi-
niai griežtai įsakė sunešti visą prisi-
grobą turą ir tvarkingai sudėti prie
„vachtos“. Vagys klusniai įvykdė ir šį
įsakymą. Kai visa tai buvo baigta, visi
„bytavykai“ buvo išrikiuoti ir nuva-
ryti į kitą zonos kraštą, už vagių pa-
lapinių. Daugiau jų nebematėme.
Mums buvo įsakyta tvarkingai susi-
rasti savo pagrobtus daiktus ir vėl
stoti į koloną.

Po kokios valandos spygliuotų

vielų koridoriumi mus nuvarė jau į
kitą, ištuštintą zoną, kur stovėjo ilgi
mediniai barakai. Kriminalinius nu-
sikaltėlius, kurie čia anksčiau gyve-
no, perkėlė kažkur kitur. Tos zonos
numeris buvo penktas ar šeštas.
Dabar tiksliai neatsimenu. Bet ne tai
mums buvo svarbiausia. Svarbiausia
buvo tai, kad tas košmaras, kurį pa-
tyrėme 7-joje zonoje, jau baigėsi, ir
dabar tarp savų galėjome pagaliau
pasijausti pakankamai saugūs ir lai-
mingi. Įsikūrę mediniuose barakuose
dar ilgai nenurimome, „ant karštųjų“
dalindamiesi tik ką patirtais įspū-
džiais.

„Kruvinasis sekmadienis“ – taip
nutarė pavadinti savo būsimą tapy-
bos kūrinių vienas iš ukrainiečių. Šis
jaunas politkalinys, dar neseniai
buvęs dailės instituto 4-to kurso stu-
dentas, rodydamas savo eskizus man
papasakojo, kaip spėjo kartu su lietu-
viais atsisėsti prie „vachtos“, kai tik
viskas prasidėjo. Jis buvo prie vartų,
pirmoje eilėje, atsisukęs į įvykių epi-
centrą, ir gerai matė visas kovos sce-
nas. Nežinau, ar jaunam ukrainiečių
dailininkui pavyko išgyventi gula-
guose ir įgyvendinti savo kūrybinį
sumanymą drobėje.

Aprimus aistroms mūsų, kalinių,
gyvenimas pradėjo tekėti įprasta
vaga. Mane labai graužė sąžinė ir
buvo neramu dėl savo tautiečio, kurio
laiku neprikėliau iš miego. Tik kai po
kurio laiko vienas po kito į mūsų
zoną sugrįžo lengviau sužeisti vyrai,
kažkiek apsiraminau. Mat iš jų suži-
noju, kad sužeistasis taisosi ir kad
gydytojai sakė, jog jis pasveiks. Taip
ir nesužinojau, ar taip iš tikrųjų
įvyko.

Artėjant rugsėjo mėnesiui čia
naktys jau pasidarė vėsesnės. Todėl
vyrai zonoje prisirinko įvairių medie-
nos nuolaužų ir užkūrė barakuose
stovėjusias, iš metalinių statinių pa-
darytas krosnis. Šiluma netruko pa-
sklisti ir po mūsų medinį baraką. Įši-
lus patalpai visi pajutome kažkokį
nemalonų puvėsį kvapą, kuris vis
stiprėjo.

– Kažkur, po grindim žiurkė pa-
stipo, – „žinovai“ padarė išvadą.

– Kur tu girdejai, kad amžino
įšalo žemėje žiurkės lizdus suktųsi?!,
– prieštaravo kiti „specialistai“.

Tas ginčas gal būtų ir ilgiau už-
sitęsęs, jeigu kažkuris iš kaimynų ne-
būtų netyčia užmynęs ant atsiknoju-
sios grindų lentos, kurios kitas ne-
prikaltas galas šiek tiek pasikėlė ir
atskleidė paslaptį. Iš properšos iškart
plūstelėjo toks stiprus dvokas, kad
mes, užsiėmę nosis, strimgalviais
išlėkėme iš barako į lauką. Po grin-
dimis ramiai puvo žmonių lavonai.
Neabejotinai tai buvo kriminalinių
aukos, kurias jie taip gudriai paslėpė.
Apie banditų paliktus „suvėnirus“
mes iškart pranešėme „vachtos“
enkavėdistams, o patys su daiktais
skubiai persikraustėme į kitą tuščią
baraką.

Jau pirmosios savaitės praleistos
lageryje mums pranašavo, kad turbūt
ne visi sulauksime savo „sroko“
(„įkalinimo laiko“) pabaigos. Sunku
buvo tikėtis katorgoje ištemti „ot
zvonka do zvonka“ („nuo skambučio
iki skambučio“) visus 25 metus ir dar
penkerius tremties. **Bus daugiau.**

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C. DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, MD
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRUNSKIS, MD TERRI DALLAS-PRUNSKIS, MD ANDREW J. YU, MD

ir partneriai
Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
sužeidimų darbovietėje bei kitų vietų
skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
Barrington: 847-852-2000
www.illinoispain.com

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, MD, S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

ATSINAUJINANTYS ENERGIJOS IŠTEKLIAI

Atkelta iš 3 psl. išteklių kol kas
pagaminama vos 11 proc. energijos.
Išspręsti šią problemą galbūt labiau-
sia padėtų biokuras – jo pajėgumas
mūsų šalies gamtoje yra nemažas,
tačiau vien to nepakaktų. Energijos
gamintojų žvilgsniai dažnai krypsta
ir į hidroenergetiką, kuri po dujų ir
branduolinės jėgainės yra viena iš
dažniausiai naudojamų elektros
energijos gamybos šaltinių.

Šioje srityje truputį daugiau nei
pusę amžiaus patikimai tarnauja
Kauno hidroelektrinė, turinti 106
megavatų (MW). Beje, su 26 MW ga-
lingumu įvairiose Lietuvos vietovėse
dirba 83 mažosios hidroelektrinės,
pastatytos nedidelių upių pakrantė-
se. Dalis jų veikia dar nuo „smetoni-
nės“ Lietuvos laikų, tiesa, gerokai
modernizuotos. G. Jakimavičiaus tei-
gimu, Vyriausybėje svarstomos gali-
mybės išplėsti mažųjų vandens jėgai-
nių pajėgumus, tačiau dažnai susi-
durinama su gamtosaugos sergėtojų,
ypač Aplinkos ministerijos kai kurių
įtakingų pareigūnų pasipriešinimu ir
jų menkai argumentuotais draudi-
mais.

Atgyja vėjo malūnai

Ne mažiau svarbią vietą energi-
jos gamyboje užima ir vis labiau popu-
liarėjančios vėjo jėgainės. Lietuvoje,
ypač vakarinėje jos dalyje, jau veikia
keliolika pavienių vėjo generatorių,
jų bendra galia siekia apie 80 MW. G.
Jakimavičiaus teigimu, vėjo elek-
trinių veikla galėtų aktyviau susi-
domėti miestelių bei kaimo bendruo-
menės. „Įkinkius“ vėją, bendruo-

menės galėtų gauti ne tik pigesnę
elektros energiją, bet ir įgyti papil-
domų pajamų.

Beje, vėjo energetika susidomėta
ne tik pajūrio krašte, bet ir saulėtoje
Dzūkijoje. Alytaus rajone, sodų ben-
drijoje „Nemunas“ prieš keletą mė-
nesių išdygo 18 metrų bokštas, kuria-
me įrengtas modernus 5,5 kW galios
vėjo generatorius. Šio statinio šeimi-
ninkui Jonui Padimanskui visa inves-
ticija kainavusi daugiau nei 30 tūkst.
litų, nebuvo beprasmė – iš vėjo gauta
pigī energija šildo namus ir vandenį.

Vėjo jėgainių plėtra pastaruoju
metu itin aktyviai besirūpinanti Lie-
tuvos atsinaujinančių išteklių ener-
getikos asociacija (LAIEA) kritiškai
vertina valdžios pastangas vystyti
alternatyvią energijos gamybos šaką.
Pasak šios organizacijos vadovo Ar-
tūro Skardžiaus, Seimo darbo grupė,
iki gruodžio 11 d. turėjusi parengti
Atsinaujinančių energijos išteklių
įstatymo projektą, siekia ne skatinti,
o diskriminuoti vėjo energetikos sek-
torių. „Vėjininkams“ esą bus taikomi
įvairūs apribojimai prieiti prie skirs-
tomųjų tinklų, nesudaromos vieno-
dos sąlygos dalyvauti elektros energi-
jos tiekime ir kt.

Energetikos ministerijos atstovų
nuomone, tokia kritika iš dalies tei-
singa, tačiau šią problemą turėtų
aktyviau spręsti visos atsakingos po-
litinės partijos, kurios ir turėtų pri-
imti vieningą sprendimą, kaip veiks-
mingiau įjungti vėjo energetiką į ben-
drą elektros gamybos sistemą.

MARGUTIS II LIETUVIŲ RADIOJO LAIDOS

Per WCEV radijo stotį 1450 AM banga
kiekvieną vakarą nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.
klauskite seniausios Amerikoje
lietuviškos radijo laidos

Tel. 773-476-2242

**AMERIKOS LIETUVIŲ RADIOJO LAIDAS GALITE GIRDĖTI
INTERNETU www.wcev1450.com**

Magdalena Stankūnienė – JAV lietuvių laikraščio internetu „Bičiulystė” „Metų žmogus”

Jau antri metai renkame laikraščio internetu „Bičiulystė” „Metų žmogų”. Laikomės tų pačių kriterijų, kaip ir praėjusiais metais – pasitarnavimas Tėvynei Lietuvai, lietuvybei čia, Amerikoje – be asmeninio išskaičiavimo, nesiekiant pelno, medalių, ordinų, apdovanojimų ar tuščios pompastinės garbės... „Bičiulystė” neapglėbia visos Amerikos mastu daugiau ar mažiau žmonių, nusipelnusių šio vardo. Čikagoje, kur, tikime, gyvena per 100,000 lietuvių, „Bičiulystės” „Metų žmogumi” išrinkome dailininkę Magdalena Stankūnienę. Čia ji gerai žinoma. Dailininkės altruistiški darbai tikrai matomi – ji ne tik siūlo įvairias parodas ar jas „pastumia”, bet ir aukoja savus pinigus katalogams leisti. Magdalena nėra turtuolė. Ji tik – didelė filantropė, mokanti pasidžiaugti ir nedideliu darbeliu, savo auka Lietuvai. Asme-

Magdalena Stankūnienė.
Stefos Tamoševičienės nuotr.

niniu pavyzdžiu ji skatina ir kitus, nelaukdama kokio įvertinimo ar didelio pagarsinimo.

Jos paaukotais pinigais (50,000 JAV dolerių) buvo įrengta oficina Marijampolėje ir įkurta Magdalenos Stankūnienės vardo galerija, pagyvinusi miesto kultūrinį gyvenimą. Atsirado vieta, kurioje galima surengti įvairias parodas... Galerijoje maloniai priimami dailininkai ne tik iš Suvalkijos lygumų...

Ji remia ir siunčia į Vilkaviškio bei Marijampolės muziejus savo paveikslus, baldus, indus ir t. t. Neseniai be jos pagalbos neišsivertė Adomo Varno paveikslo „Mindaugo karūnavimas” išigijimas ir išsiuntimas į Lietuvą.

Šių metų katalogas-albumas, dailininkei kainavęs apie 20,000 JAV dolerių (išleistas taip pat už savus pinigus), „Šiuolaikinė lietuvių dailė

JAV: dabarties dialogai” (Kaunas, 2009), talpino ir antrabangių bei trečiabangių, gyvenančių JAV, lietuvių dailininkų kūrinius.

Ne dėl atlyginimo, ne dėl garbės veikianti ir kurianti dailininkė nusipelnė pačių geriausių įvertinimų, ypač pasitinkanti savąjį, 85-ąjį, gimtadienį, (sausio 5 d.), bet ir už savo žmogiškąją šilumą, aukojimąsi lietuvių kultūrai.

Sveikiname mieląją Magdalena Stankūnienę (kažkam panorėjus ir „lydekai įsakius”, ji sumodernėjo – tapo „Stankūne”) su 2009 m. „Bičiulystės” „Metų žmogaus” titulu. Linkime jai kuo geriausios sveikatos, naujų, įdomių kūrybinių planų, jų įgyvendinimo ir tos nemažėjančios energijos, kokios neretai trūksta daugeliui mūsų.

www.biciulyste.com redakcija

„Lietuvos valsčių” monografijos

REDA KISELYTĖ

Rokiškio „Romuvos” gimnazijos bibliotekos vedėja

Laiko karuselė nepaliaujamai skrieja, sukasi. Jos nešami ir, rodos, buvę čia pat didingo Lietuvos tūkstantmečio renginiai jau grimzta į praeitį. Tad kas šiandien išlieka, kas turi neįkainojamą vertę? Šiuo straipsniu norėčiau apžvelgti „Versmės” leidyklos leidžiamą knygų seriją „Lietuvos valsčiai”.

Gyvoji etninė tradicija yra visa paveldėjusi iš praeities – darbštumą, sąžiningumą, tvarkingumą, dvasingumą, duoto žodžio laikymąsi, užuojautą, pagalbą, pagarbą tėvams, artimiesiems, suaugusiems, kalbai, papročiams, valstybei. Tačiau modernusis žmogus šiandien į daug ką žvelgia kritiškai, o dvasines vertybes dažnai pamina. Etnologija, kraštotyra dažnai nepelnytai laikomos nevertu dėmesio reiškiniu, atgyvenusiu dalyku. Džiaugiuosi, kad „Versmės” leidykla, nepaisant nelengvos ekonominės padėties, toliau leidžia monografijas, skirtas Lietuvos valsčiams.

Bibliotekos kiekvienais metais tradiciškai pažymi Knygnešio arba Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną. Džiugu, kad „Lietuvos valsčių” serijoje gausu informacijos apie spaudos draudimo laikotarpį, knyg-

nešius, daraktorius, kruopščiai surinkta informacija apie Lietuvos mokymą, o kiekvienais metais išleidžiamos vis naujos monografijos papildo bibliotekos fondus informacija iš skirtingų Lietuvos vietovių.

Sklaidau monografijos „Kvėdarna” puslapius. Šalia bibliotekos fonduose turimos informacijos apie Steponą Darių ir Stasį Girėną naujų faktų atskleidžia šios knygos Stepono Gečo straipsnis „Stepono Dariaus nuopelnai Lietuvos sportui”.

Monografijos „Laukuva” I tome randame informatyvų Elvyros Straševičienės straipsnį „Nešiojame klumpes”. Jis įdomus tiems, kurie mokosi ekonomikos pagrindų, rengia verslo projektus. Kaupiant informaciją apie amatus, kiekvieno Lietuvos krašto leidiniuose surandu kažką savito. Netradicinis Juozo Petručio straipsnis „Puodų gamyba senovėje”, išspausdintas knygoje „Lygumai. Stačiūnai”. Jis taip pat įdomus besidomintiems amatais.

Aktualus pasirodė ir Kazimiero Kėdaičio-Kėdavičiaus straipsnis „Vaikų ir piemenų bausmės” tame pačiame monografijos „Laukuva” I tome. Šiandieniniai vaikai dažnai tesiekia žinoti tik savo teises, o pareigos užmiršamos, ką jau bekalbėti apie bausmes.

Viena pirmųjų, dar kuklesnė, mažesnio dydžio žemaičių krašto serijos monografija „Plateliai” patraukli savo regiono ypatumais nuspalvintu tautosakos skyriumi gali būti naujina analizuojant Lietuvos regionų dainas. Tai didelis autorių Povilo Krikščiūno ir Aušros Žičkienės, parengusių tautosakos tekstus, darbas.

Literatūros mokslo lobynus papildoma Maironio lietuvių literatūros muziejaus direktorės Aldonos Ruseckaitės straipsnis „Stasys Santvaras. Laiškai bendraminčiams” ir Dainos Kazlauskienės straipsnis „Stasys Santvaras grįžo namo...” Taip populiarinamas poeto, dramaturgo S. Santvaro literatūrinis palikimas. Kai šiandien mūsų gyvenimuose susipynusios vertybės, negaliu nepaminėti straipsnio autorės Aldonos Ruseckaitės minties: „Pats Santvaras mokėjo džiaugtis kitų rašytojų knygomis,

premijomis, negailėdavo gerų žodžių, pagyrimo ar reikalui esant, užuojautos. Daugybė žmonių gerbė jį ir mylėjo.”

Besidomintiems zoologijos klausimais įdomūs gali pasirodyti gamtininko, iš televizijos laidų gerai visiems pažįstamo gyvosios gamtos populiarintojo profesoriaus Ričardo Kazlausko straipsniai „Seredžiaus apylinkių drugiai”, „Seredžiaus ir jo apylinkių paukščiai, stebėti 2002 metais” monografijoje „Seredžius”.

Pamenu, kaip teko ieškoti informacijos apie šv. Florijoną. Monografijoje „Raguva” į šį klausimą atsako Petro Juknevičiaus ir Stepono Deveikio straipsnis „Raguvos simbolis – šv. Florijonas”. Raguvos valsčiaus įžymūs žmonės žinomi visai Lietuvai. Negaliu nepaminėti jiems skirtų informatyvių Živilės Baltušnikaitės straipsnių „Bronius Krivickas – poetas ir karys”, „Aktorė Eugenija Šulgaitė – Karkienė”.

Yra dalykų, kurie atmintyje išlieka visą gyvenimą. Studijuojant Vilniaus universitete bibliotekininystę-bibliografiją buvo diegiama mintis, kad yra leidinių, kurie turi amžinąją vertę. Tai buvo sakoma apie brolių Antano ir Jono Juškų – lietuvių liaudies dainų rinkėjų ir leidėjų dainynus. Žinoma, tokius lobius turi ne kiekviena biblioteka. Atėjus man dirbti į Rokiškio „Romuvos” gimnazijos biblioteką, tokių leidinių bibliotekoje neturėjome, bet liaudies išmintis byloja: „Ko labai trokšti – visuomet išsipildo.” Taip įvyko ir ši kartą. Dirbusi šioje gimnazijoje lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja Jūratė Firienė gimnazijos bibliotekai padovanojo nemažai leidinių. Knygų stirtoje šalia kitų vertingų leidinių buvo ir solidūs Juškų lietuvių liaudies dainynai.

Sklaidau monografijos „Veliuona” puslapius. Surandu vertingos ir įdomios informacijos, kuri papildo jau turimą. Tai Juškų etninės kultūros muziejaus Arūno Sniečkaus straipsnis „Sugrįžimas praeitin” (Apie brolių Juškų palaikų perlaidojimą). Turėsiu ką naujo papasakoti gimnazistams.

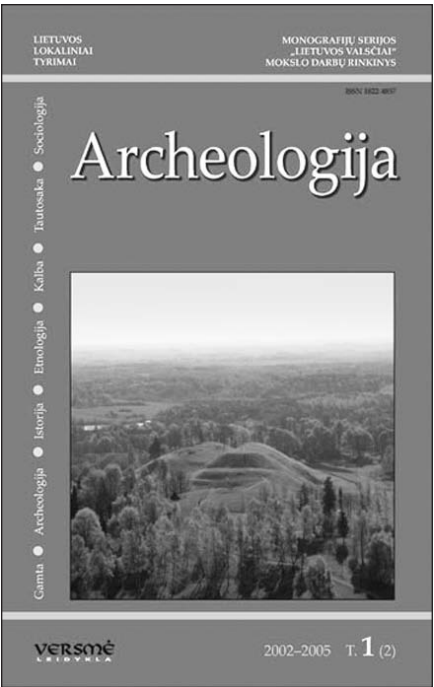
Bibliotekinėje veikloje būna atvejų, kai nebeužtenka etnografijos

mokslo leidinių, ypač šiais mokslo metais, kai lėšų iš valstybės biudžeto fondui papildyti negavome nė cento. Belieka negausios gimnazijos ir rėmėjų lėšos. Jaučiame leidinių stygių. Štai čia labai ir pasitarnauja „Versmės” leidyklos serijos „Lietuvos valsčiai” knygų skyriai „Etninė kultūra”. Ne kartą gimnazistai pasinaudojo leidiniu „Širvintos”, jo įdomiu Laimutės Bikulčienės straipsniu „Kaip nuspėjamas lietus”, o monografijoje „Gelvonai” tos pačios autorės straipsniu „Apie duoną”. O monografijos „Tau ragnai” skyriuje „Tautosaka” skelbiami straipsniai nepraranda aktualumo, joje gausu mįslių, minklių, patarlių, priežodžių, šmaikštavimų, erzinimų, užkalbėjimų.

Šiuo metu nemažai kalbama apie sveiką mitybą. Čia įdomus pasirodys Vacio Miliaus straipsnis „Mitybos tradicijos ir naujovės” monografijoje „Musininkai. Kernavė. Čiobiškis”.

Sklaidau dviejų tomų monografijos „Papilė” puslapius. Vyresnioji rokiškėnų karta puikiai prisimena buvusį Rokiškio krašto muziejaus direktorių Stasį Daunį, o jaunesnieji bibliotekos lankytojai apie jį sužino iš Vidos Girininkienės šios monografijos straipsnio „Muziejininkas ir poetas Stasys Daunys”. Literatūros parodomis puikiai tinkančios turiningos medžiagos apie istoriką, folkloristą, vertėją Simoną Daukantą randame monografijos „Papilė” I tomo skyriuje „Įžymūs žmonės”.

Šiame straipsnyje išsakiau tik nedidelę dalelę minčių. Nekėliau sau tikslo pateikti išsamios ataskaitos apie „Versmės” leidyklos monografijas, bet jaučiau pareigą pasakyti, kad žmonių, puoselėjančių Lietuvos tautines vertybes, darbai gyvena, o ne dūla lentynose. Šiandienos gyvenimas sparčiai kinta, dažnai nepelnytai nuvertinami svarbūs dvasios dalykai, tad pasiaukojančių niekada nebus per daug šiame kasdien vis labiau materialėjančiame pasaulyje. O taip norėtusi, kad pasišventėliams nepri-trūktų jėgų atrasti ir knygoje įamžinti kuo daugiau dar nenukeliavusių užmarštin mūsų šalies istorijos faktų, dvasios vertybių, o bibliotekinin-kėms, mokytojams – padėti jiems jas perduoti ateinančioms kartoms.

D. Britanijos lietuvių visuomeninių pagrindų formavimasis

Tęsinys iš gruodžio 30 d.

ANDRIUS ŠTURAS

Nupirktieji namai buvo prastos būklės – reikėjo remonto, baldų, įrengimų ir žmonių, galinčių vadovauti šioms darbams. Atsitiko taip, kad šių Namų įsigijimas sutapo su didžiosios lietuvių emigracijos iš D. Britanijos pradžia. Dėl to iš pirmųjų DBLS centro valdybos narių, išrinktų LNAB direktoriais, liko tik M. Bajorinas ir kun. J. Sakevičius (kuris į šias pareigas buvo išrinktas kaip vienas iš DBLS kūrėjų, tuo metu ėjęs pareigas DBLS centro valdyboje), nes kiti žmonės emigravo į kitas šalis arba pasitraukė rūpindamiesi asmeniniais reikalais. Vėliau pasitraukė ir kun. J. Sakevičius, kuris šį sprendimą motyvavo tuo, jog tokia veikla yra nesuderinama su kunigo darbu. Jį pakeitė R. Baublys ir taip padėjo LNAB nepažeisti D. Britanijos įstatymų, reikalaujančių, kad Bendrovei vadovautų bent du direktoriai.

M. Bajorinas, matydamas didelį lietuvių emigrantų iš D. Britanijos skaičių ir LNB paimtas paskolas, 1954 m. ryžosi dar labiau išplėsti LNAB: 1954 m. lapkričio mėn. už 6,300 svarų (savų pinigų turėta 3,269 svarų; iš jų Lietuvių Sodybos akcijomis – 2,773 svarų, pasiskolinta 3,300 svarų) nuperkamas dvaras Londono apylinkėse, kuris vėliau pavadinamas Lietuvių Sodyba (LS).

LNAB reikalų vedėjas, nepaisydamas sunkios LNAB padėties, pats ją dar labiau parė sudėtingesnę – neapskaičiavo, kaip reikėtų suderinti Lietuvių Namų naudojimą DBLS reikalams bei finansiniam pelnui gauti. Be papildomų pirminių Lietuvių Namams nuostolių nešė ir tie, kurie, mokėdami sumažintą mokestį arba visai jo nemokėdami, naudojosi šiomis patalpomis. Pvz., 1952 metais Lietuvių Namuose veikė DBLS, LNAB bei D. Britanijos Lietuvių Bendruomenės centrinės būstinės, „Nidos“ spaustuvė, „Britanijos lietuvių“ administracija ir kitų lietuvių organizacijų būstinės – Lietuvių inžinierių sąjungos bei tautos fondo. Toks įvairiausių organizacijų susibūrimas LN, už kuriuos dar nebuvo grąžinta paskola, stūmė LNAB į dar sunkesnę finansinę padėtį. Padėtį sunkino dar ir tai, jog LN repetuodavo lietuvių tautinių šokių grupę, buvo rengiami lietuvių bei tarptautiniai posėdžiai, su-

sirinkimai: PLB pirmininkų suvažiavimas, Baltų tarybos, Tarptautinės inžinierių sąjungos bei slovakių, ukrainiečių, kurie tuo metu neturėjo savo patalpų, susirinkimai. Vėliau krizę pagilino ir lietuvių noras turėti kiekvienam atskirą kambarį (prieš tai buvo pasitenkinama vienu kambariu 6–7 asmenims). Visa tai įstūmė lietuvių į dar sunkesnę ekonominę padėtį, kurioje esant liko tik viena išeitis – parduoti šiuos namus.

Pardavus Lietuvių Namus, už juos buvo gauta 10,000 svarų, o vietoje turėtų patalpų 1954 m. gruodžio 6 d. buvo nupirkti nauji namai, esantys 1–2 Ladbroke Gardens. Bet net ir šie pirkimai nesustabdė M. Bajorino: 1957 m. jis paskelbė norintis pirkti dar vienus Lietuvių Namus. Šie namai buvo Ladbroke Gardens 3 (šalia Ladbroke 1–2, kuriuos 1954 m. įsigijo LNAB.) Šį savo siekį M. Bajorinas aiškino būtinybe įsigyti dar vienus namus, kurie būtų skirti tik užsieniečiams ir jie būtų naudojami ne lietuvių veiklai, bet pelnui gauti: „Nuomodami tuos namus kitataučiams, galėsime imti didesnę nuomą, o padidėjus gyventojų skaičiui, mūsų baras ir valgykla galės būti pilniau išnaudojami. Pagaliau būtų labai gaila praleisti progą įsigyti gretimą namus (...) Be rizikos ir pasiryžimo nebūtume ir mes turėję Lietuvių Namų, Sodybos, spaustuvės, laikraščio, knygų. Negalime užmigti ir dabar (...)”.

Dar daugiau, M. Bajorinas jau tada suprato, jog D. Britanijos lietuvių nebuvo linkę remti tokio projekto: „vajus (aukų rinkimo akcija – A. Š.) nepasisektų dėl dviejų priežasčių: 1) visuomenė jau sudėjo daug pinigų ir dabar reikalauja (teisingai reikalauja), kad LN Bendrovė pati verstųsi; 2) žmonės dabar yra labai „išsipumpavę“ siuntiniais į Lietuvą“. Todėl naująjį pirkimą M. Bajorinas planavo įvykdyti pasitelkdamas tuo metu planuotos steigti šalpos kasos pagalbą: „sudėti 8,000 svarų Šalpos Kasai, kuri tuos pinigus paskolintų B-vei (...)”. Kitais žodžiais tariant, M. Bajorinas tikėjosi ir vėl surinkti lietuvių aukojamus pinigus, tik šį kartą prisidengė savišalpos kasa. Vėliau šį jo sumanymą pakeitė kitas: buvo prашoma lietuvių nebeaukoti, bet paskolinti pinigų LNAB (žadėta 6 proc. palūkanų užtikrinant Lietuvių Sodybos turtu). Tokiu būdu už 7,500

Lietuvių sodyba.

A † A Kunigui dr. kuratoriui EUGENIUI GERULIUI

mirus, reiškiamo giliausią užuojautą sūnams RIMUI ir žmonai RITAI, ANDRIUI ir LOUISE BALACHOW-ICZ, dukrai LAIMAI ir vyrui EDWARD PUZZO, anūkams CHRISTINA ir DANIEL PUZZO.

Kartu su jumis liūdi

*Lietuvių Evangelikų Reformatų
bažnyčios kolegija ir parapija*

Šviesios atminties mielo draugo

A † A dr. VLADO VAITKAUS

netekę, reiškiamo gilią užuojautą žmonai ONAI, dukrai ONILEI, sūnams PAULIUI ir LINUI bei jų šeimoms.

Gedime kartu su jumis.

Cape Cod draugai:
*Regina Petrutienė
Danutė ir Lionginas Izbickai
Irena Mickūnienė
Bronė ir Jonas Zdaniai
Irena Jansonienė
Danutė Baltienė*

svarų buvo įsigyti tretieji Lietuvių Namai.

Šioje padėtyje visa atsakomybė atiteko M. Bajorinui, o jis nevengė rizikuoti, nors ir puikiai suprato padėties sunkumą.

Trečiųjų namų įsigijimą, kaip nesėkmingą ir netoliaregišką žingsnį, patvirtino faktas, jog jau 1958 m. teko juos parduoti, nes reikėjo grąžinti paskolą už Lietuvių Namus, esančius Ladbroke Gardens 1–2. Tiesa, per metus trečiųjų Lietuvių Namų vertė padidėjo nuo 7,500 iki 10,000 svarų.

Tuo metu LNAB, o kartu su ja ir DBLS pasiekė finansinės krizės viršūnę (perkant Lietuvių Namus (antuosius ir trečiuosius), buvo paimtos trumpalaikės paskolos, kurias reikėjo grąžinti jau 1960 m.). Šią problemą buvo bandoma išspręsti reformuojant LNAB vadovybę – bendrovės direktorių skaičių padidinat nuo 5 iki 7. Tai buvo padaryta tam, kad likusieji DBLS centro valdybos nariai galėtų užimti LNAB direktorių pareigas. Šis sprendimas buvo būtinas, nes M. Bajorinas tuo metu buvo visiškai pradėjęs lietuvių bendruomenės pasitikėjimą. O tam, kad išgelbėti DBLS ir LNAB vėl reikėjo skolintis iš lietuvių, o šią akciją visuomenėje galėjo suorganizuoti tik jos pasitikėjimo nepradę DBLS centro valdybos nariai (LNAB direktorių pareigas centro valdybos nariai užėmė tik 1960 m. Tais pačiais metais birželio 1 d. pareigų atsisakė ir M. Bajorinas, o jį pakeitė DBLS centro valdybos narys Stepas Nenortas).

LNAB jau 1959 m. pradėjo rinkti pinigus lietuvių bendruomenėje, skirtus grąžinti 13,500 svarų paskolą anglų bankui, už kuriuos buvo siūlomi 6 proc. palūkanų. Šiuos pinigus

reikėjo surinkti iki 1960 m. lapkričio 27 d. Iki šios datos pavieniai D. Britanijos lietuviai paskolino 3,805 svarus, o likusius 10,000 svarų paskolino anglų finansinė įmonė už 7 proc. palūkanas.

Pačiu svarbiausiu 1960 m. LNAB vairą perėmusios DBLS CV narių uždaviniu tapo išvesti Bendrovę iš finansinės krizės. Šios problemos sprendimo 1961 m. ieškota bandant parduoti Lietuvių Sodybą ir vietoje jos ketinant įsigyti mažesnę. Šis bandymas žlugo neatsiradus pirkėjui.

Neradus kitos išeities, vėl teko ieškoti paramos lietuvių bendruomenėje. Šį kartą buvo kelta nauja idėja – LNAB „sulietuvinimas“. Iš esmės tai reiškė, kad lietuviams buvo siūlomos 6 proc. palūkanos, o už jas planuota grąžinti skolas anglų finansinėms firmoms: „ (...) bendrovei būtų daug maloniau palūkanas mokėti savo tautiečiams, o ne finansų firmoms. Finansinės firmos paskola galėtų būti atmokėta, jei atsirastų pakankama suma depozito paskolų iš mūsų tautiečių”.

Nuo 1961 m. LNAB reikalai pradėjo po truputį gerėti: 1961 m. „Nidos“ spaustuvė buvo perkelta į Lietuvių Namų rūšį, todėl neberekėjo mokėti nuomos mokesčio svetimtaučiams – taip buvo sutaupyta lėšų. 1962 m. LNAB pirmą kartą pavyksta gauti pelno iš savo ekonominių vienetų: Lietuvių Sodybos ir Lietuvių Namų. Tačiau ir pelnas tuo metu negalėjo tapti šios padėties sprendimu, nes LNAB tuo metu pagal D. Britanijos įstatymus buvo pelno siekianti įmonė, kurios akcininkai turi gauti dividendus, o pati įmonė turi mokėti valstybei pelno mokestį.

Bus daugiau.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆**Brighton Park choro dainininkai** kviečia kartu sutikti Naujuosius metus mokyklos kavinėje, 2745 W. 44th St., Chicago, IL 60632. Pradžia – 8 val. v. Dainuos solistė Genovaitė Bigenytė, gros Ligita ir Algimantas Barniškaiai. Vaisinsimės Rasos paruoštu maistu.

◆**Sausio mėnesį Lyric Opera of Chicago** (20 N. Wacker, Chicago, IL 60606) vyks 6 Puccini operos „Tosca“ spektakliai, kuriuose išgirsime garsiąją Violetą Urmana. Spektakliai vyks: sausio 10 d., sekmadienį, 2 val. p. p.; sausio 15 d., penktadienį, 7:30 val. v.; sausio 19 d., antradienį, 7:30 val. v.; sausio 22 d., penktadienį, 2 val. p. p.; sausio 25 d., pirmadienį, 7:30 val. v.; sausio 29 d., penktadienį, 7:30 val. v. Opera bus atliekama italų kalba su angliškais subtitrais. Bilietus galima įsigyti tinklalapyje www.lyricopera.org. Tel. pasiteiravimui: 312-332-2244.

◆**Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre** sausio 15 d., penktadienį, 7:30 val. v. atidaroma Reginos Nėdas darbų paroda „Gyvenimo simboliai. Abstrakcijos“. Atidaryme dalyvaus autorė.

◆**Lemont High School Performing Arts Center** (800 Porter St., Lemont, IL) 2010 m. sausio 23 d. 7 val. v. koncertas „Sąskambiai“. Dalyvauja: lietuvių meno ansamblis „Dainava“ (vadovas – Darius Polikaitis) ir birbynininkas Darius Klišys (Lietuva). Bilietus galima įsigyti www.box-office-tickets.com/dainava. Pasaulio lietuvių centre bilietai parduodami raštinėje ir sekmadieniais po 9 val. r. ir 11 val. r. šv. Mišių.

Darius Klišys
musicperformers.lt nuotr.

IŠ ARTI IR TOLI...

◆**Atsiliepiant į visuomenės prašymą** Putnam seserų vienuolyne bus ruošiamas kasmetinis Piknikas. Kviečiame asmenis iš Seserų rėmėjų tarybos, Neringos stovyklos bičiulius bei Atlanto rajono Lietuvių Bendruomenės atstovus dalyvauti Pikniko komitete. Posėdis vyks 2010 m. sausio 9 d. seserų vienuolyne. Pradžia – 10 val. r. Apie dalyvavimą prašome pranešti iki sausio 5 d. el. paštu: sesigne@gmail.com ar tel.: 860-928-7955.

◆**2010 m. balandžio 9–11 dienomis** dr. Kristina Maciūnas ir Kerry Secrest Neringos stovykloje vėl rengs dvasinio atsinaujinimo savaitgalį moterims. Informaciją apie šią gražią tradiciją ir registracijos formą rasite tinklalapyje: www.neringa.org

◆**Vilma Mare organizuoja Shadow Ranch Romuvių šeimų stovyklą**, Pucker Street, Potters Hollow, NY, vaikams, kuri vyks 2010 m. birželio 19–26 dienomis, žemuogių sezono metu ir 2010 m. rugpjūčio 14–21 dienomis gervuogių sezono metu. Stovyklose statysime palapines, kursime laužą, susipažinsime su lietuvišku ir pasauliniu etnologiniu ornamentu (tapysime, piešime), iš vietos akmenų ir molio kursime skulptūras, švėsime Žolinę. Laisvalaikiu plaukiosime, jodinėsime arkliais, aplankysime krioklius. Kviečiame atsiliepti norinčius dirbti stovyklos virtuvėje ar vesti užsiėmimus. Kaina – 205 dol., vaikams, kurių tėvai dalyvaus programoje – 140 dol. Susidomėjusius prašome rašyti el. pašto adresu: vilmare@gmail.com

◆**Pagrindinis projekto „The Celebration of Lithuanian Culture“ koncertas** vyks 2010 m. vasario 17 d. 7:30 val. v. Boston University „Tsai Performance“ salėje. Renginio meno vadovas garbės kultūros atašė Martynas Švėgžda von Bekker nuoširdžiai kviečia prisidėti prie šio išskirtinio renginio galima finansine parama.

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.

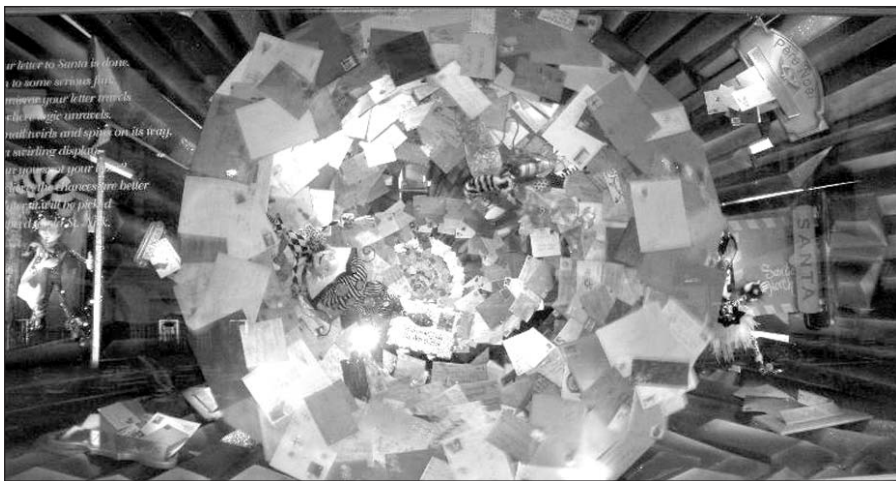

Čikagietes Šv. Kazimiero vienuolijos seseris, gruodžio 20 d. šventusias Kalėdas, aplankė Kalėdų senelis.

Kas iš mūsų nežino gražiosios Dainavos stovyklos? Jau daugiau kaip 50 metų žiemą vasarą čia netyla lietuviška šneka. (Ir šiuo metu – gruodžio 26 – sausio 1 dienomis – čia vyksta Moksleivių ateitininkų sąjungos centro valdybos su-ruošti ideologiniai kursai). Nuotraukoje iš kairės: Algis Aukštuolis, Laura Sirgedaitė, Viktutė Tijūnėlis, Milda Chmieliauskaitė, Vaiva Laniauskaitė ir Svaja Mikulionytė Dainavoje taip pat lankėsi žiemos metu.

Mariaus Laniausko nuotr.

Kalėdų senelis kasmet sulaukia daugybės laišku iš viso pasaulio. images.google.com nuotr.

Nespėsime apsižiūrėti, o laikrodžiai išmuš vidurnakčio valandas ir ateis 2010-ieji. Tikėkime, kad jie bus geri. O per šventes apsilankykite Čikagos miesto centre, pasigėrėkite kalėdinėmis šviesomis išdabintu miestu.

Nepraeikite ir pro Macy's parduotuvę, kur kasmet jos languose apsigyvena pasaka. Šiais metais ji pasakoja laišku Kalėdų seneliui istoriją. Apžiūrėję scenas tiek mažieji, tiek ir suaugusieji sužinos, kaip vaikų rašyti laišukai Kalėdų seneliui pasiekia Šiaurės polių.

Knygų apžvalga

Keistas pavadinimas – vertinga knyga

Leonas Peleckis-Kaktavičius. „Namuose ant Pasadnos ulyčios“ (dar po dvidešimties metų); memuarinė eseistika; antrasis papildytas leidimas (pirmasis – 1991 m.). Išleido Šiaulių „Aušros“ muziejaus leidykla 2009 m. (Vytauto g. 89, LT-77155 Šiauliai; el. paštas leidykla@ausros-muziejus.lt). Patrauklios išvaizdos, kietais viršeliais, per 300 psl. leidinys, gausiai iliustruotas nuotraukomis – ypač įdomios pačios seniausios; taip pat yra ir spalvotų. Turinio santrauka pateikta anglų kalba (gaila, labai trumpa); yra ir išsami asmenvardžių rodyklė.

Autorius, remdamasis senais dokumentais, archyvine medžiaga, dar tebegyvų šeimos narių ir kitų žmonių prisiminimais, pasakoja apie vieną dvidešimtojo amžiaus pradžios Lietuvos šviesuolių šeimą – Stanislovą Jakševičiūtę ir Kazimierą Venclauskį. Tai neeilinė šeima, ypač tuo sunkiu ir neramiu lietuvių tautos laikotarpiu: S. Jakševičiūtė-Venclauskienė buvo pirmojo lietuviško spektaklio, Juozo Vilkutaičio-Keturakio „Amerika pirtyje“ (atlikto Šiauliuose), režisierė ir taip pat pagrindinio vaidmens atlikėja. Kazimieras Venclauskis – vienas žymiausių to

meto Lietuvos advokatų, visuomenininkas, politikas, karštas patriotas. Šios ypatingos poros kultūrinė veikla iki Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 1918 m. buvo atliekama pusiau slapta ir nuolat surišta su pavojais pakliūti okupantų žandarams į nagus. Venclauskiai išaugino ne tik savo šeimą – dvi dukras, bet glėbojo didelį būrį augintinių. Dukros senuosius tėvų namus padovanojo Šiaulių miestui ir įkūrė muziejų.

Parengė **B.R.**

